

JAV IR ARABAI

ŽYDŲ ĮTAKA WASHINGTONO UŽSIENIO POLITIKAI

Arabų valstybių viršūnių konferencija Maroko sostinėje Rabate, kuri turėjo pademonstruoti jų vienybę kovoje su Izraeliu, pasiekė priešingų rezultatų. Joje net negalima susitarti dėl komunikato. Tai tačiau ne reiškia, kad arabai staiga pradėtų jausti simpatijų Izraeliui. Nesimpatija, tiksliau tariant — neapykanta liko, nebuvo sutarta dėl behdros kovos plano, ypač dėl jos apimties. Mat, kai kurios arabų valstybės yra labai turtingos kaip Saudi Arabija, Kuaitis, Libija, jos paremia pinigais tiesiogiai su Izraeliu kovojančius kraštus Egiptą, Jordaniją ir Palestinos partizanus, tačiau toli gražu ne taip gausiai, kaip tie norėtų. Tiesa, karas apsunks Saudi Arabijos ir Kuaito naftos pristatymą į Europą, tačiau Suez kanalo uždarymas padėjo labai išplėsti Li-

ĮYTAUTAS MEŠKAUSKAS

bijos naftos gamybą, kuriai atsidarė plačios rinkos Europoje. Bet Libija Egiptą parėmė tik 24 milijonais dolerių ir ne labai nori duoti daugiau, nors esama duomenų manyti, kad dalis jos numatytų ginklų ir šaudmenų užpirkimo iš tikro yra skirti Egiptui. Kiekviena atveju, turtingosios arabų valstybės pasirodė esančios gana šykščios ir tai yra nesutikimo pagrindas.

Dėl arabų nesutarimo tam tikrą kreditą gali gauti ir Nixono administracija. Prieš konferenciją Valstybės Sekretorius Rogers paskelbė amerikiečių planą arabų-Izraelio konflikto likvidacijai, kuris turėjo paveikti arabų valdovus. Pagal jį, Izraelis turėtų grąžinti beveik visas per 6 dienų karą laimėtas teritorijas (Jeruzalė turėtų būti valdoma su Jordanija kartu), bet už tai gauti tarptautiniai garantuoti savo sienų ir saugumo garantiją. Palestinos arabų problema ingi turėtų būti tarptautiniai išspręsta, piniginiai padedant JAV. Tas planas buvo atmetas ir arabų ir Izraelio, tačiau jis kartu įrodė, kad JAV nėra toks arabų priešinys, kaip buvo skelbiama.

Iš tikro JAV yra suinteresuotos arabų draugiškumu, kurie turėtų su tam tikru nepasitenkinimu žiūrėti į vis didėjančią Sovietų Sąjungos įtaką Viduržemio jūros baseine ir Indijos vandenyno pakraščiuose. Skaičiuojama, kad apie 1975 metus sovietai jau neturės savo naftos eksportui ir bus reikalingi arabų naftos, už kurią jie tačiau nenorės mokėti laisvosios rinkos kainomis. Už tat arabai būtų reikalingi tam tikros atsvaros iš JAV bei jų Europos sąjungininkų.

Izraelio — arabų konfliktas privėdė prie grotteskiškos situacijos. Izraelis gadina amerikie-

čių — arabų santykius, bet JAV palaiko Izraelį. Iš kitos pusės, jei Izraelio nebūtų, sovietų įtaka arabų valstybėse smarkiai kristų, bet sovietai ginklais remia arabų valstybes.

JAV Izraelio parama oficialiai yra aiškinama amerikiečių noru išlaikyti taiką ir laisvę visame pasaulyje. Izraelis jau faktinai yra demokracijos sala, apsupta arabų diktatūriniu režimu. Tačiau niekam nėra paslaptis, kad Izraelio atveju Washingtonas vadovaujasi ne tiek JAV užsienio politikos interesų vedamas, kiek vidaus politikos sumetimais — žydų įtaka čia yra labai didelė.

Kaip tik čia susiduriame su dar vienu paradoksu. Amerikos žydai reikalaujami amerikiečių pasitraukimo iš Vietnamo kito šaką ant kurios sėdi ir Izraelio saugumas. Mat, jei JAV turi palikti savo likimui Vietnamą dėl to, kad ten kovoti sunku, kam jos turi rūpintis Izraelio saugumu, jei tas padeda išgelbėti sovietams ir padidina karo galimybes? Jei reikia principo atsisakyti pietryčių Azijoje, kodėl jo laikytis Viduržemio jūros rytuose? Čia dar prisimintina, kad 80% žydų balsavo už demokratų.

Prezidentas Nixonas iš pradžių bandė laimėti žydų simpatijas, leisdamas Izraeliui nusipirkti Phantom lėktuvus, kurie yra pranašesni už arabų turimus sovietinius MIG'us. Tų lėktuvų Izraelis buvo būtinai reikalingas po to kai de Gaulle sustabdė savo lėktuvų tiekimą. (To potvarkio neatšaukė ir naujas prezidentas Pompidou). Tačiau po to pirminio žesto, tolimesnė JAV pagalba Izraeliui priklausė nuo Rogerso plano priėmimo. Tuo tarpu Izraelio koalicinėje vyriausybėje vyrauja 'sakalai' kurie netiki (su pagrindu) tarptautinėm

Kanados Lietuvių Fondo Taryba. Sėdi iš kairės: inž. M. Meiliūnas, valdybos pirm. dr. A. Pacevičius, Tarybos pirm. inž. V. Balsys ir vicepirm. S. Jakubickas. Stovi: J. Bersėnas, inž. J. Kšivickas, Pr. Bastys ir sekr. K. Lukošius. Nuotraukoje trūksta: inž. L. Balsio, P. Januškos, inž. P. Lelio ir J.R. Simanavičiaus.

KANADOS LIETUVIŲ FONDO NARIŲ SUVAŽIAVIMAS

1969 metams einant į pabaigą, vienas iš didesniųjų ir prisimintinų visuomeninių įvykių Toronte, buvo Kanados Lietuvių Fondo suvažiavimas, įvykęs gruodžio 13 d. Lietuvių Namuose. Suvažiavimą pradėjo KLF Tarybos pirmininkas V. Balsys trumpai nusakydamas ką Fondas yra numatęs svarstyti ir aptarti. Suvažiavimui pravedti buvo sudarytas prazidiumas — pirmininkas Aug. Kuolas ir sekretoriai P. Bastys ir J. Bulionis. Į mandatų komisiją įėjo K. Lukošius ir M. Meiliūnas.

Po kun. P. Ažubalio invokacijos prasmingų žodžių ir KLB Krašto valdybos pirmininko dr. S. Čepo sveikinimo vyko pranešimai.

KLF Tarybos pirmininkas V. Balsys pasidžiaugė naujų narių įsijungimu į L. Fondą ir jo kapitalo didėjimu pranešė, kad Fondas turėjo ir liudnesnių momentų. Būtent, iš šios gražios na-

rių šeimos amžinai išsiskyrė garbingi-taurūs lietuviai Juozas Švėgžda ir Povilas Pretkus. Jiedu buvo pagerbti atsistojimu. Toliau sekant pranešimą išryškėjo, kad Taryba turėjo penketą posėdžių, kuriuose buvo nagrinėjami įvairūs Fondo veiklos klausimai. Tarybos veiklą daug palengvinę sudarytos pelno paskirstymo, investavimo ir įstatų tvarkymo komisijos. Baigdamas pranešimą dėkojo visiems prisidėjusiems prie Fondo ugdymo ir kvietė visus narius jungtis aktyvion Fon-

do talkon, kad savo užsibręžtą tikslą, sutelkti \$100.000 kapitalą, veikiau pasiektume.

KLF Valdybos pirmininkas dr. A. Pacevičius savo pranešime konkrečiau Fondą darbus juos suskirstydamas į tris pagrindines grupes. Tai bendras administracinis darbas, informacinė sritis ir vajas reikalai. Plačiau neminėdamas administracinio darbo, pranešėjas perėjo prie informacinės srities ir paties

(Nukelta į 2 psl.)

JAV siekia pastovios taikos

Prezidentas Nixonas, įžiebdamas Kalėdų eglę Baltuose Rūmuose Washington, kuri šiais metais buvo atgabenta iš Ohio valstijos, prisiminė, jog ši eglė išaugo jo tėvo gimtinėje ir jai beveik 70 metų, tad įžengiant į septintąjį dešimtmetį, jis kvietė žvilgtelti į praeitį, kaip Amerika atrodė prieš 70 metų.

Tada Amerikoje, sakė prezidentas, tebuvo 75 milijonai gyventojų. Nebuvo tada jokio automobilio, jokio televizijos aparato, jokio radijo, nebuvo nei lėktuvų. Amerika nebuvo didžioji pasaulio valstybė. Bet ji buvo tvirta valstybė, tačiau ne tokia tvirta, kaip įvairios kitos pasaulyje.

O dabar, po septyniadešimt metų, pažvelkime į šiandieninę Ameriką, įžengdami į septyniadešimtuosius, tęsė toliau prezidentas. Turim 200 milijonų žmonių, o ligi šio šimtmečio pabaigos, vos už trisdešimt su viršum metų, turėsime 300 milijonų gyventojų.

Turime 85 milijonus televizijos aparatų, 80 milijonų automobilių, 300 milijonų radijo aparatų ir 150,000 lėktuvų. Ir mes galime pastebėti, kad šiandien Amerika nuo anų laikų, kada šis medis, buvo metugė Ohio valstijoje, skiriasi tuo,

kad dabar yra turtingiausia pasaulyje šalis ir esame tvirčiausias pasaulio kraštas.

Žinoma, prisimindami visa tai, jaučiame savotišką pasididžiavimą. Mes betgi taip pat žinome, kad esama ir kito skirtumo, kurį visi mato ir kurį norime pataisyti. Būtent, prieš 70 metų Amerika turėjo taiką. Šiandien Amerika taikos neturi. O ko mes pageldaujame šiam kraštui — yra taika ne tik šiai valandai, bet ir ateinančioms metams, taika visiems žmonėms, ateities dienoms.

Mes taip pat turime suprasti, kad nors Amerika nesiskverbia į pasaulio vadovybės vaidmenį, bet įgegu ne Amerika ir mūsų turima galybė, nė viena laisvojo pasaulio šalis nebebūtų šiandien laisva ir jei ne Amerikos pajėgumas, ne galėtų tikėtis gyvenimo taikoje. Negalėtų jos turėti taikos, nebent būtų tokia taika, kuri uždusina laisvę.

Įžiebiant šią Kalėdų eglę mūsų linkėjimai, mūsų maldos yra už taiką. Tokią taiką, su kuria mes galime gyventi, už tokią taiką, kuria mes galime džiaugtis, už tokią taiką, kuri patvarina tik šiai dienai, bet teikia vilties, kad ir mūsų vėliau gyvens taikoje. Tuo mes tikime ir aš manau, kad mes sulauksime.

IŠ VISO PASAULIO

• JAPONIJOJE liberali-demokratų partija, kurios priekyje stovi dabartinis premjeras Sato, didele persvara laimėjo parlamento rinkimus, gaudama 16 vietų daugiau negu iki šiol turėjo. Dabar prisijungus nepriklausomųjų partijos 12 atstovų parlamente iš 486 vietų turės 300. Daugiausiai pralaimėjo socialistai, netekę net 44 vietų. Dabar jų turės tik 90 vietų.

• VIDURŽEMIO jūroje prie Sicilijos su Izraelio karo laivais susijungė 5 kanonieriniai laivai, kurie buvo statyti Prancūzijoje, bet paskelbus embargo nebuvo Izraeliui išduoti. Juos stačius laivų stovybos bendrovė pardavė neva vienai Norvegijos firmai ir tokiu būdu jie buvo išleisti iš Cherbourgo uosto. Prancūzijos vyriausybė tyrinėjanti šį įvykį. Toks išleidimas laivų galės pakenkti Prancūzijos — Izraelio diplomatiniams santykiams.

• KINIJOJE komunistai suėmė Lenkijos ir Vengrijos laikraščių korespondentus bevaikščiojančius Pekino miesto parke, kur šventinami draudžiama škelti kofą.

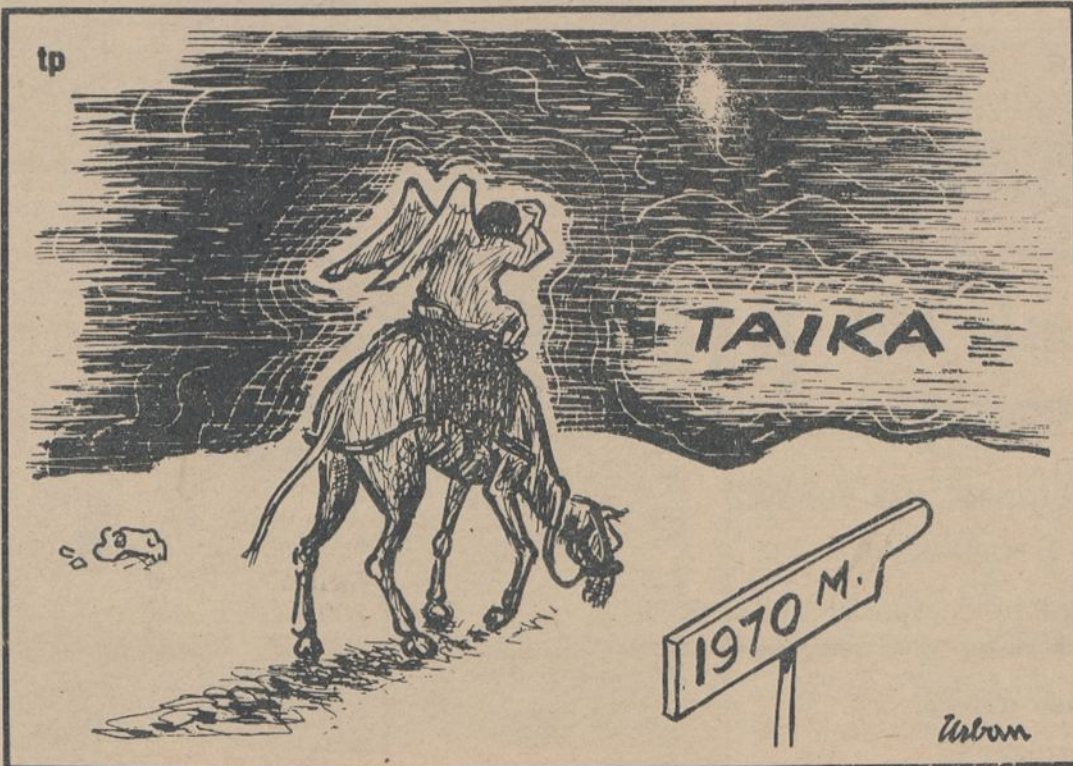
• JAV VICEPREZIDENTAS AGNEW šiuo metu lanko 10 Azijos kraštų.

• RAMIAJAME VANDENYNE lėktuvai ir laivai ieško 20 jūrininkų, kurie apėjo savo laivą audringoje jūroje prie Havajų. Šis laivas gabeno į Vietnamą raketas ir bombas ir audros metu kroviny išsilaisvino sudarydamas pavojų. Įgulai apleidus laivą, kroviny sprogo. 14 įgulos narių buvo išgelbėti.

• LONDONE geologijos muziejų kas valandą aplanko 800 žmonių norinčių pamatyti iš mėsulio atgabentus akmenis. Per pirmasias 2 dienas aplankė 40,000 žmonių.

• AMERIKA ketina sušvelninti embargo prekybai su komunistine Kinija. Prezidentas Nixonas greit paskelbs, kad amerikiečių firmoms bus leidžiama Kinijai parduoti ne strategines medžiagas. Embargo buvo įvestas 1950 metais, komunistams Kinijoje paėmus valdžią.

• ISPA NIJOJE falangistai puolė 50 kunigų, susirinkusių prie teismo salės, kur buvo teisiamas kun. Gonzales už tai, kad bažnyčioje kurstė žmones neklausyti Franco vyriausybės įsakymų.

Naujųjų Metų mirazas...

Kanados Lietuvių Fondo narių suvažiavimo, įvykusio Toronte gruodžio 13 d., prezidiumas. Iš kairės: Tarybos pirm. inž. V. Balsys, suvažiavimo pirm. Aug. Kuolas, LF valdybos pirm. dr. A. Pacevičius ir suvažiavimo sekretoriai P. Bastys ir J. Bullionis.

Kanados Lietuvių Fondo suvažiavimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

svarbiausio, tai vajeus arba pinigų telkimo. Nežiūrint vieno kito atsiradusio kliuvinio darbas vykęs sklandžiai ir vajeus davęs patenkinamus rezultatus. Kaip pavyzdį paminėjo Sault Ste. Marie kolonijos lietuvius, kurie vajeus planą yra įvykdę 100%.

Apie Fondo finansinį stovį pranešimą padarė izdinninkas P. Lelis. Šiuo metu

Fonde yra 352 nariai ir jų įnašai sudaro \$55,843. Fondo pinigai laikomi lietuvių kredito kooperatyvuose Toronte, Hamiltone ir Montrealyje. Pagal revizijos komisijos aktą, kurį skaitė J. Gustainis buvo nurodyta, kad kasos knyga ir visos bylos vedamos tvarkingai ir išlaidoms yra pateisinamieji dokumentai.

Pastaruoju ejo mandatų komisijos pranešimas, kurio duomenimis susirinkime dalyvavo 36 Fondo nariai ir 7 įvairių organizacijų įgalioti asmenys. Iš viso 43 asmenys. Jie atstovavo 104 narius su 262 balsais.

Didžiąją dalį šio suvažiavimo diskusijų reikėtų laikyti praėjusio suvažiavimo tęsia, kuriame pagrindiniu klausimu buvo Kanados Lietuvių Fondo įstatų priėmimas. Todėl vadinti jas diskusijomis dėl pranešimų galbūt ne visai būtų tikslu. Ar tie pranešimai būtų buvę ar ne, o diskusijos, tikrai, būtų buvusios tos pačios. Suvažiavimas buvo tik toji

tribūna, kur buvo galima pakartoti tai, kas anksčiau kai kurių žymūnų kalbėta ir kelta spaudoje. Pagrindiniai klausimai apie kuriuos sukosi tos visos ilgos kalbos buvo tik du. Pirmas, tai KLF įstatų 18 paragrafas ir antrojo pelno paskirstymas.

Fondas siekdamas glaudaus ir nuoširdaus bendradarbiavimo, aštuonioliktą paragrafą kaip tik ir sudarė Lietuvių Bendruomenei sąlygas dalyvauti KLF Tarybos posėdžiuose sprendžiamuoju balsu. Tas paragrafas skamba šiaip: "Kanados Lietuvių Bendruomenės vicepirmininkas, izdinninkas, sekretorius ir pirmininkas kultūriniais reikalais yra ex officio tarybos nariai, jei jie yra pilnatiesiai Fondo nariai". Taigi LB Krašto Valdybos keturių narių dalyvavimas Fondo Taryboje visus reikalus galėtų kaip tik pakreipti L. Bendruomenei naudinga linkme. Tačiau besiaiskinant tuos reikalus išryškėjo ir prieštarsiai, kurios iki šiol trukdė jų dalyvavimą

sprendimuose. Būtent, jie nebuvo, kaip įstatai reikalauja, pilnatiesiai Fondo nariai.

Žvelgiant į mūsų ekonomines sąlygas, įstojimas į Lietuvių Fondą, išrodo, negalėjo būti pagrindine priežastimi. Ji slypi kur kitur, veikiausiai mūsų užsispyrime. Iš tikrųjų, kas gi čia kaltas, jei praėjusiam narių suvažiavime įstatai su tuo nelaimingu 18 paragrafu, už kurio LB užkliuvo, buvo priimti? Ir priimti jie buvo didele dauguma, 204 balsais prieš tepasisakius tik 4 ir 7 susilaikius. Tačiau ir vėl iš naujo keliant įstatų 18 paragrafo keitimo klausimą, ar nereikėtų skaitytis su ta dauguma? Nes tik tuo keliu, kuriuo įstatai buvo priimti, tuo pačiu keliu turės eiti ir jų pakeitimas ar papildymas. O kas tuomet, jei ir vėl gautųsi tie patys rezultatai?

Kalbėjusieji pelno paskirstymo reikalu taip pat jau buvo kiek anksčiau suspėję per "T. Ž." pasisakyti. Suvažiavime kartodami savo tuos pasisakymus pageidavo, kad Fondo sumos eitų pagrindiniams ir stambiausiems vienetams. Tačiau kokie tie pagrindiniai ir stambiausi vienetai taip ir nenurodė. Išvadoje kokia bebūtų buvusi pelno paskirstymo komisija, jinau niekuomet nebūtų patenkinusi visų tik todėl, kad pinigų turėta mažiau negu norinčių juos gauti.

Šeima ir mokykla yra tie pagrindiniai ramsčiai ant kurių remiasi lietuviškos išlaikymas. Todėl Fondas skirstydamas pelną į tai ir atkreipė ypatingą dėmesį. Jeigu Toronto šeštadieninė lietuvių mokykla iki šiol susilaukdavo paramos iš kredito kooperatyvų, parapijų, biznierių ir dar kitų šaltinių, tai mažų kolonijų mokyklėlės buvo iki šiol visiškai užmirštos. Skiriant joms, kad ir kuklią sumą, norėta, jas gal būt ne tiek ekonominiai, kiek dvasiniai pastiprinti ir paskatinti, kad nenuleistų rankų, kad ir jos žinotų ir matytų jog yra ausys, kurios juos girdi ir yra akys, kurios mato jų darbus ir juos vertina. Turintieji tiesioginių ryšių su šeštadieninėmis mokyklomis tokiu pelno paskirstymu buvo patenkinti ir dėkingi.

Baigiantis susirinkimui buvo pranešta, kad Lietuvių Fondas gavo 700 dol. įnašų. P. Traškevičienė mirusio vyro pulk. P. Traškevičiaus įamžinimui L. Fonde — 200 dol. ir Ant. Liaukus iš Hamiltono per inž. J. Kšivicką — 500 dol. Suvažiavimas buvo baigtas Tautos himnu. (pb)

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER
SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai,
tune-ups ir t.t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9387

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
TRY S MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50. Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS

KLEVO LAPO ŠALY
PRANYS ALŠĖNAS

LIETUVIŲ AKAD. DRAUGIJA

Nuo 1963 metų rudens Toronte labai gražiai veikia Akademikų Draugija, kuri savo tikslu pasistačiusi ruošti viešus vakarus supaskaitomis mokslo, meno, literatūros bei visuomeninėmis temomis. Ligi šiol, taigi, šešerių metų laikotarpyje, jau suruoštos 32 paskaitos.

Šia proga Draugija yra išleidusi spaustuvėje spausdintą sąlanką, kuriame išvardinti visi paskaitininkai, kalbėję Akademikų D-jos ruoštuose kultūrinuose vakaruose.

Paskaitininkais kviečiami asmenys dažniausia iš kitų vietovių (ypač iš JAV), tokiu būdu sudarant progą lietuviškąsias asmenybes pažinti ne vien tik iš jų raštų spaudoje, bet pamatyti bei išgirsti ir juos asmeniškai. Temų pasirinkimo klausimas — buvo paliktas paskaitininkams.

Ligi šiol ruoštuose vakaruose kalbėjo šie iškili mūsų intelektualai: J. Girnius, tema: "Intelektro drama visuomenėje"; A. Musteikis — "Lietuvių kultūros išlikimas"; dail. T. Valius — "Kėlionė po Paryžių"; J. Pikūnas — "Inteligento uždaviniai mokslų perspektyvoje"; I. Gražytė — "Rasų šytojas ir visuomenė"; kun. F. Jucevičius — "Metafizinės implikacijos fizinės tikrovės sampratoje"; dr. J. Jakštas — "Simonas Daukantas"; prof. R. Sealey — "Romėnų istorijos reikšmė dabartinėje kultūroje"; V. Kavolis — "Nužemintųjų generacija"; R. Vaštoka — "Žmogaus raida naujų radijų šviesoje"; dail. A. Tamošaitis — "M.K. Čiurlionio dailės bruožai"; V. Vygtas — "Rasinis klausimas šiandien ir lietuviai"; R. Šilbajoris — "Tarp Vilniaus ir Maskvos"; T. Remeikis — "Tautų padėtis ir ateitis šiandieninėje Tarybų Sąjungoje"; K. Keblys — "Lietuviško romano problemos"; dail. V. Vizgirda — "Dailė dabartinėje Lietuvoje"; adv. G. Balčiūnas — "Kas yra teisingumas"; A. Puzarauskas — "Dr. A. Šveiceris dabarties perspektyvoje"; R. Mitalas — "Dabartinės teorijos apie visatos struktūrą"; A. Sužiedelis — "Psichologinis žvilgsnis į žmogaus susikaupimą ties pačiu savim"; dail. Ž. Mikšys — ne paskaita, bet jo dailės darbų paroda Prisikėlimo parapijos salėje; dail. A. Tamošaitis — jo dailės darbų paroda Hart House, Toronto universitete; L. Sabaliūnas — "Veidu į Lietuvą: galimybės ir pavojai"; dr. V. Pavilaniš — "Gyvybės paslaptis"; agr. B. Povilaitis — "Tabako alkaloidai"; dail. A. Tamošaitis — "Lietuviški tautiniai drabužiai"; V. Fidleris — "Atominės energijos ateitis Kanadoje"; K. Baublys — "Lietuviai tarp dviejų kultūrų"; V. Jonynas — "Nūdienės apraiškos lietuvių literatūroje"; V. Vardys — "Bendruomenė — tikrovė ar iliuzija"; B. Vaskeilis — "Šių dienų Lietuva skaidrėse"; chemikas S. Šimoliūnas — "Diskusijų ratelio New Yorke patirtis"; M. Anysas — "Senprisių Laisvės Kovos" ir A. Landsbergis — "Kas naujo teatre?"

Tad, va, paskaitininkai ir jų temos. Patirtis parodė, kad Akademikų D-jos vakarai lietuviškai visuomenei Toronte buvo reikalingi ir prasmingi.

Paskaitos vyksta beveik kas mėnesį po vieną — šeštadienių vakarais.

Dabartinę Akademikų D-jos v-bą sudaro: pirm. V. Liačas, sekr. Sofija Butkevičienė, izd. R. Stirbys ir narė V. Šukienė.

We Offer To Savers
SAVINGS CERTIFICATE
5 1/4%
6 or 12 MONTH \$10,000 or MORE
Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.
INSURED
4 3/4%
per annum
Passbook Savings Accounts
Paid Quarterly
Computed and Paid as of: Mar. 31 — June 30 Sept. 30 — Dec. 31
5%
6 or 12 MONTH \$5,000 or MORE
Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747
PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIK

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVATHE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Fridayby American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

ŽENGIANT Į NAUJUOSIUS METUS

Lietuvių išeivija sutinka naujuosius 1970-sius metus įtemptoj nuo taikoj, nes šiems 1969 metams artėjant į galą įvyko visa eilė didesnių įvykių: Amerikos Lietuvių Tarybos kongresas Detroite, Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimas Toronte, lietuvių mokslininkų simpoziumas Chicagoje, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto politinis simpoziumas ir Seimas New Yorke, BALFO direktorių suvažiavimas Clevelande, Skautų Akademikų suvažiavimas New Yorke ir Lietuvių Fronto Bičiulių simpoziumas Chicagoje. Beto, įvairiose lietuvių kolonijose buvo plačiai paminėta Vaizganto 100 metų gimimo sukaktis.

Visa tai rodo, kaip mūsų išeivija aktyviai dirba, kaip ji rūpinasi Lietuvos išlaisvinimu ir lietuvių išlaikymu svetimame krašte. Eilė aukščiau minėtų simpoziumų svarstė bendradarbiavimo ir bendravimo su okupuota Lietuva klausimą ir tenka pažymėti, kad nors ir kaip okupantai stengėsi, bet nepavyko tuo klausimu suskaldyti mūsų išeivijos vieningos nuomonės, kad su pavergta Lietuva galėsime užmegsti kultūrinius ryšius tik tada, kai mūsų kultūrinės vertybės bus į Lietuvą įsileidžiamos ir laisvai prieinamos visiems tautiečiams, tada galėsime ir jų čia ruošiamų koncertų mielai klausyti.

Atsiranda tačiau vienas kitas ant motinų rankų nuo žiauraus okupanto išgelbėtas ir demokratinėje Vakarų kultūroje minkštuose pataluose migdytas, skaniais pyragaičiais maitintas išaugęs sūnelis — dukrelė, šio krašto prabangoj mokslus baigę, nepažindami sovietinio propagandinio melo, pasivadinę liberalų vardu, yra pasimetę, okupanto suklaidinti. Tokia naivi, vaikiška jų galvoseną daugiau ar mažiau išryškėjo visuose aukščiau minėtuose simpoziumuose, o paskutiniame LFB suruoštame teko išgirsti net ir tokią nuomonę:

"Liberalų tarpe nematome ateities dirbti kartu su institucijomis, kurių vadovybėje yra žmonės, prisidėję prie žudynių IX forte ir kitur". (Draugas, gruodžio 18 d.).

Gaila, kad šis kalbė-

tojas yra taip vienpusiškai bolševikinės propagandos paveiktas. Patarina jam nuvažiuoti į pavergtą tėvų žemę aplankyti ne vien devintą fortą, bet ir Pravieniškį, Panevėžį, Telšius ir daug kitų žudynių vietų ir paklausti okupanto kiek jų ten guli ir kas tie žudikai, nuo kada Lietuvos kalėjimų langai užkalti apsaugojant kalinius nuo dienos šviesos, kiek kalinių sėdi ne už kriminalinius nusikaltimus, bet už laisvės troškimą, nekalbant jau apie Sibirį, į kurį ir dabar tebesiunčiamas mūsų tautos jaunimas tik kitokio gudresnė priedanga, o jų vieton atsiunčiami rusai. Tada šis ponas susidarys teisingesnę nuomonę nei Vilniaus viešbuty sėdėdamas ir politruko informuojamas.

Arba štai New Yorko simpoziume viena taipgi ant motinos rankų į laisvąjį pasaulį išnešta akademikė džiaugėsi, kad jos draugai pradėjo prenumeruoti sovietinio okupanto leidžiamus laikraščius, nes čia esą vienašališkos žinios.

Gerai, kad jie skaito, tačiau, reikia dar daug skaityti ne vien propagandinių laikraščių, bet ir vispusiškų veikalų apie sovietinę "laisvę" su kuria mūsų vadinamieji liberalai gali gerai susipažinti anglų ir kitomis kalbomis, jeigu lietuvių jau jiems vienašališka informacija. Lengva žaisti žodžiais okupanto naudai, norint čia originaliau pasirodyti pačiam sėdinti minkštoje prabangioj kėdėje. Tikėkim kad Naujieji Metai atneš daugiau šviesos ir į jų galvoseną. O tuo tarpu tokių yra tikrai keletas ir neturi reikšmės lietuvių išeivijos tikrajai paskirčiai ir veiklai.

E. Čekienė

KOVOS KELIU Į LAISVĘ (2)

STASYS ŽYMANČAS

BANDYMŲ METAI

"These are the times that try men's souls".

Thomas Paine

Nėra lengva laisviesiems lietuviams ramiai planuoti ir svarstyti ateities veiklos darbus savo krašto laisvei atgauti kai prieš juos nuolat iškyla visai aiškus, konkretūs ir neatidėliotini uždaviniai.

Lietuvos okupantas iš anksto ruošiasi iškilmingai ir triukšmingai, su visomis fanfaronėmis ir būgnais minėti Lietuvos pavergimo trisdešimtmetį. Šiam gėdingam aktui užantspauduoti jis planuoja panaudoti net pačių laisvųjų lietuvių išvykusių okupuotą Tėvynę giminių ir artimųjų aplankyti.

Prieš 30 metų įvykęs brutalus Lietuvos pavergimas, kaip teisingai pastebėjo VLIKas, yra turbūt skaudžiausias įvykis visoje Lietuvos istorijoje. Tačiau šio įvykio trisdešimtmetis mums nėra jokia sukaktis, kurią mes turėtume minėti, nes Lietuvos pavergimo sukaktį laisviesiems lietuviams nėra ko minėti. Ateinantieji 1970 metai visiems Lietuvos laisvinimo veiksniams ir visiems laisviesiems lietuviams uždėda sunkiųjų ir atsakingą pareigą ne šiaip sau, kaip Elta rašė, "tą sukaktį panaudoti daug kam papasakoti ir priminti apie Lietuvos nelaimę ir jai padarytą skriaudą", bet duoti tvirtą, kieta, ryžtingą, paveikų ir vieningą atkirtį į visus galimus okupanto mėginimus vienu ar kitu būdu, formaliai ar tyliai, įteisinti Lietuvos pavergimą ir Lietuvos valstybės aneksiją. Lietuvos pavergimo sukaktis, kurią okupantas žada iškilmingai minėti, yra proga laisviesiems lietuviams pakelti pakartotiną griežtą ir kategorišką protesto balsą prieš 30 metų tebesitęsiančią Lietuvos okupaciją, prieš lietuvių tautos suverenumo ir žmogaus pagrindinių teisių laužymą ir mindžiojimą ir reikalauti šią didžiąją neteisę ir lietuvių tautai padarytą neteisę atitaisyti, nes tarptautinio nusikaltimo atitaisymas yra tiesioginė tarptautinės bendruomenės pareiga ir prievolė.

Galbūt, kaip nurodė dr. K. Karvelis pasku-

tiname "Sėjos" numeryje, niekas laisvajame pasaulyje nebenori ir nebenorės klausyti mūsų kalbų apie istorinį prieš 30 metų įvykusių Lietuvos okupacijos faktą. Tačiau mes turime visada patys atminti ir kitiems priminti, kad Lietuvos okupacija nėra vien tik praeities faktas, bet labai liūdna, gėdinga, žiauri ir skaudi dabartis.

Į šią ateinančių metų visuotinę laisvųjų lietuvių protesto akciją turėtų būti įtraukti ir į ją įsijungti visi laisvieji lietuviai, visos jų institucijos ir organizacijos: Lietuvos Diplomatinė Tarnyba, VLIKas, ALT Laisvės komitetas ir Lietuvos delegacija Pavergtųjų Tautų Seime, visos politinės lietuvių organizacijos, visa laisvojo pasaulio lietuvių bendruomenė ir jos vadovybė, laisvoji lietuvių spauda, profesinės ir mokslo organizacijos, lietuvių parapijos, akademinis jaunimas, Lapkričio žygininkai, Rezoiliacijų komitetas ir Batūnas — niekas neturėtų būti pamirštas, niekas neturėtų būti išjungtas, niekas neturėtų nusimesti atsakomybę ar vėliau mėginti ją kitam primesti. Suprantama, kur galima ir kur reikalinga, turi būti veikama iš vieno ir sutartinai su latviais ir estais.

Jei iš praeities mokomasi, reikėtų išvengti tų akcijos planavimo ir organizavimo trūkumų, kurių pasitaikė 1965 m. kai laisvieji lietuviai okupantui džiūgaujant dėl Lietuvos pavergimo, skausmingai minėjo kovos dėl laisvės 25 metų sukaktį, ar 1968 m., kai visi lietuviai viešai ir iškilmingai ar tik savo širdies glūdumoje minėjo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aukštinį jubiliejų.

Šios ateinančių 1970 metų laisvųjų lietuvių protesto akcijos svarbą, reikšmę ir jos reikalingumą dar labiau iškelia ir išryškina nauji sovietų mėginimai įvylioti Vakarų ir jų sumanytą Europos saugumo konferenciją Helsinkyje. Jei šiandien kas mėgina nutylėti neišspręstą Baltijos valstybių nepriklausomybės atstatymo klausimą — tai juo labiau tuo gyvybiniu savo tautoms klausimu neturi tylėti laisvieji lietuviai, latviai ir estai.

Formalus Lietuvos Diplomatinės Šešės ir VLIKo valdybos pirminko atnaujinto protesto raštai laisvųjų valstybių vyriausybėms ir Jungtinėms Tautoms, pakartotini diplomatiniai atstovų protesto pareiškimai toms vyriausybėms, prie kurių jie yra akredituoti, atskirų kraštų lietuvių bendruomenių manifestaciniai protesto pareiškimai, plačiai išvystyta akcija savoje ir svetimose spaudoje ir laiškais laisvojo pasaulio vyriausybėms bei parlamentų atstovams ir pagaliau visuotinis lais-

vųjų lietuvių manifestacinis kongresas Washingtone turėtų pademonstruoti ir akivaizdžiai paliudyti ne vien JAV vyriausybei, bet visam laisvam pasauliui ir pačiam Kremlui visų lietuvių griežtą, kategorišką, nepalaužiamą "NE" sovietiniam Lietuvos pavergimui ir tą pavergimą gaubiančiai tylai ir nenumaldomą vieningą visos lietuvių tautos ryžtą ir siekimą atstatyti Lietuvos laisvę ir valstybinę nepriklausomybę.

Ne paslaptis, kad Lietuvos laisvės bylos padėtis šiandien nėra lengva ar gal net labai sunki ir kad tarptautinės raišdos sąlygos ir aplinkybės jai spręsti yra nepalankios.

"Mūsų pačių lietuviškieji reikalai ir mūsų pačių kraštas yra šiandien vienoje beviltiškiausio padėčių", pastebėjo poetas Henrikas Nagys jo redaguojamo savaitraščio "Nepriklausoma Lietuva" vedamajame 1969 m. spalio 22 d.

Panašiai pasisakė poeto Bernardo Brazdžio nio redaguojamas žurnalas "Lietuvių dienos" tų pačių metų spalio 10 d. "Žmogus pastatė koją ant mėnulio... o čia žemėje tautų laisvė bėga nuo jo tolyn kaip nykstantis šešėlis. Net ir užėmęs laisvės gynėjo pozicijas (kaip JAV Vietname) žmogus neatsakingos opozicijos yra verčiamas trauktis atgal ir savo vietą užleisti melui, destrukcijai, vergijai. Dar nespėjome užmiršti, kaip žiauriai nužudyta buvo trumpam momentui pakilusį Vengrijos laisvės paukštę, esame liudininkai įvykių, su mindžiojusių Čekoslovakijos laisvės kibirkštis. Ar begalima tokiose aplinkybėse tikėtis, kad grįš laisvė Baltijos tautoms, kurių didieji politikai pro savo rūpesčių akinius net ir nemato?"

"Man jūsų, baltiečių, labai gaila", pastebėjo jau prieš daugelį metų Londone vienas pažįstamas anglas, karo metu veikęs pagrindinėje Prancūzijoje prieš nacių, su kuriuo ne kartą teko dalintis rezistencine patirtimi ir atminimais. — "Bet žvilgtelk į žemėlapi ir pats pasakyk — kaip?"

Atsakymo į tą klausimą nebuvo tada, nėra jo ir šiandien. Yra tačiau vienas skirtumas. Tai pa-

sikeitimai pačioje Rusijoje. Prieš 15 ar 20 metų nebuvo galima ir pagalvoti apie tokį dalyką, kaip jauno rusų intelektualo Andriejaus Amaliko atviras laiškas į Vakarų pabėgusiam rusų rašytojui Anatolijui Kuznecovui: —

"Mes pasyvūs, ignorantai, įbauginti... Mūsų inteligentija pasidavusi, išgąsdinta, netekusi moralinio kriterijaus. Tačiau laipsniškai mes pradedame rasti savyje stiprybės, o tai reiškia, kad anksčiau ar vėliau daug kas gali pasikeisti"...

Lietuvių laisvės kova nebuvo lengva nuo pat 1940 metų. Vokiečių okupacijos metais lenkų pogrindžiui Lenkijos vyriausybės iš Londono suteikta parama siekė 35.000.000 dolerių. Lietuvos pagrindis kovą vedė vien savo ištekliais. Lietuvių ginkluotam pasipriešinimui pokario metais VLIKo parūpinta parama buvo simbolinė: vos 1000 dolerių. Ir iš jų tik pusė tepasiekė tai kovai vadovavusį gen. Vytautą Žemaitį.

O vis dėlto lietuviai šios kovos iki šiol nepralaimėjo. Lietuvos padėtis buvo žymiai beviltiškesnė 1945 m., kada lietuvių tautai grėsė ne tik išsinaikinimo, bet visai realus išnaikinimo pavojus. Tačiau ji tarytum kokių stebuklų išliko gyva ir šiandien rodo nepaprastą dvasinį ir kūrybinį pajumą. Sovietų okupacijos sąlygose išaugusi jaunoji lietuvių karta kelia pagrįstą pasididžiavimą. Nepriklausomybės akto signataras Mykolas Biržiška daugiau kaip prieš 15 metų teisingai pramatė, kad kančiose ir pavojuose tauta pagimdys ir duos kietai užgrūdintų, tautiškai susipratusių ir atštraus proto žmonių. Lietuvai šiandien gresia rusifikacija, bet ne tautinių jėgų ir pastangų išsekimas.

Ne vienas taip pat pranašavo politinės lietuvių išeivijos išsekimą ir sunykimą. Tačiau nepaisant sunkių sąlygų lietuvių išeivija irgi pasireiškė retu kūrybiškumu ir išugdė jaunąją kartą, kuri džiugina lietuvius ir stebina svetimuosius.

Tai, labiau negu kas kita, turėtų stiprinti mūsų tikėjimą Lietuvos ateitimi ir tvirtinti mūsų ryžtą toliau žengti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo keliu, niekam nuo jo nenukrypstant ir niekam iš jo neišklįstant.

(Kitame nr. "Mūsų pasiryžimų uždavinys").

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143

Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

INDIVIDUALINĖ IR KOLEKTYVINĖ LIETUVIŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVA

Lietuvių nepriklausomybės kova okupacijos ir emigracijos sąlygose diskutuojama, išeinant iš skirtingų išties taškų, iškeliant skirtingus atsakymus, ir laukiant pagilinto sprendimo. Ją vienas senosios lietuvių emigracijos atstovas praejusią vasarą lietė, išeidamas iš senimo neigiamos nuomonės apie jaunimą emigracijoje. Aš mėginau įnešti kiek kitokesnį principinio pobūdžio požiūrį, skydamas, kad jaunimas teigiamai primena socialinio

MARTYNAS KAVOLIS

atnaujinimo būtinumą, kuri religija vadina dvasiniu atgimimu žmogui ir žmonijai pakeisti iš vidaus viršgamtinių priemonių būdu ir kuri socialinis mokslas vadina evoliuciniu ar revoliuciniu ekonominės ir socialinės santvarkos pakeitimu žmonijai atnaujinti gamtinių priemonių būdu.

Lietuvių nepriklausomybės ar laisvinimo kova vieny skatinama ir kitų lai-

koma diskutuotini dalyku. Ji žiūrima vienu idealiniu ir kitu realiniu požiūriu. Ji išvedama vienu iš tautinio susipratimo ir kitu iš susidariusių socialinių sąlygų. Tat parodo, kad mums reikia išsiaiškinti, koks yra mūsų nepriklausomybės kovos turinys ir kokia svarbumo eile turi būti vykdomi uždaviniai. Tat matyti iš sekančių klausimų: Ar mūsų nepriklausomybės kova yra savitarpinė vidaus veikla mūsų tautiečiams dvasiniai ir socialiniai stiprinti, ar tik mūsų išorinė fizinė kova su priešu ginkluotu būdu? Ar ji yra saviškių informavimas ir auklėjimas bei socialinės pagalbos teikimas, ar tik svetimųjų informavimas apie mus ir propaganda mūsų kovos reikalu? Jei esminės kovos nematytoje mūsų kolektyvinėje pastangoje, ar jos nepastebėtume individualinėse pastangoje? Jei pastebime rezervų dėl dalyvavimo kolektyvinėje kovoje, tai ar aiškinamės, kas kludo asmeniui dalyvauti kolektyviniame pasireiškiame ar suteikia jam pasiteisinimą nedalyvauti kovos akcijoje bendrai? Ar leidžiame pasireikšti natūraliam atsijaušinimui laisvinimo veiksmų struktūroje ir veikimo programoje? Ar kova vykdytina būsimo valstybinio nepriklausomumo primatu dabartyje, ar dabartinio lietuvių gyvybingumo pagrindu būsimo valstybinio nepriklausomumo pagrindui sudaryti? Ar kova dabartinės okupacijos ir emigracijos sąlygose vykdytina valstybiniu pareiškimu, ar tik tautinio patriotizmo partizaniskumu? Ar toji kova paremta teise reikalauti, ar tik morale pasiaukoti? Ar kovos veiksniai ir jos dalyviai save kontroliuoja pagal kovos esminį turinį ir besikeičiančias egzistencijos sąlygas?

Lietuvių informacijos būtinumas svetimiesiems anglų kalba buvo pabrėžtas D. Trimako straipsniu Dirvoje. Ten sakoma, kad reikia įsteigti Lithuanian Information Center su trim apmokamais tarnautojais. Tiesa, gera informacija kaip auklėjamoji priemonė saviems yra būtina ir gali sudaryti lietuvių laisvinimo akcijos pirmo būtinumo reikalą. Gera informacija svetimiesiems gali sukelti jų žingeidumą ir sudaryti mums prielankų įspūdį. Bet mūsų geriausia informacija svetimiesiems mūsų kovos reikalu dar nesudaro mūsų laisvinimo akcijos tie-

siogine prasme ypač dabartinės tarptautinės krizės sąlygose, kuriose kiekvienas politinis galiūnas pirmoj eilėj žiūri savo valstybinio naudingumo ir politinio tikslingumo. Atrodo, kad socialinės pagalbos centras vargstančiam lietuviui padėti (Dirva VII. 18 ir 25 d.) yra mums labiau reikalingas negu informacijos centras angliškai kalbančiai visuomenei. Anas straipsnis informacijos reikalu svetimiesiems siūlo, šalia jau duodamų aukų eiliniams laisvinimo reikalams, dar papildomai suaukoti metams \$33,000 mūsų angliškojo informacijos centro tarnautojų algoms apmokėti ir dar nenustatytą kiekį bendro butui, raštinės reikmenims ir įrengimams, susisiekimo ir spausdinimo išlaidoms apmokėti. Tiesa, neįmanoma išlaikyti nuolatinę įstaigą ir vykdyti didelį sisteminį darbą vien pripuolamomis partizaninėmis darbo jėgomis be apmokamų tarnautojų amerikiečių gyvenimo sąlygose. Bet išlaidos tam mūsų centrui yra apskaičiuotos amerikiečių valdžios ir prekybos įstaigų standartu, kuriam nereikia rūpintis kaip sudaryti lėšas partizaninės veiklos būdu. Lietuvių informacinė tarnyba veikia VLIKE, diplomatinėje tarnyboje, Lietuvos laisvės komitete ir, rodos, ALTe, kurių dalies darbas finansuojamas ir kontroliuojamas ne mūsų partizaninės kovos būdu. Tomis informacinėmis tarnybomis reikia naudotis, kol neįstengsime sudaryti geresnių. Mums reikia daugiau kūrybinės veiklos, bet ne daugiau organizacijų.

Vyriausio Lietuvos laisvinimo komiteto 25 metų veikimo apyskaita jo seimui buvo patiekta jo pirmininko ir paskelbta Dirvoje. Aišku, mūsų nepriklausomybės kovos patriarchy užtarnauja padėkos už jų teigiamą darbą ir pasiaukavimą. Bet aštuntan dešimtin riedančių senelių nebepakanka aktyvistiniuose laisvinimo veiksmuose. Džiaugiamės pasiekta laisvinimo akcijos jėgų koncentracija santykių su diplomatine tarnyba, politinių partijų likučiais ir lietuvių kolonijomis užjūryje. Bet pasigendame veiklos aiškumo, kaip turi būti suprasta lietuvių nepriklausomybės kova, kokia yra jo veikimo pirmumo eilė, kuriuo būdu atnaujintina laisvinimo veiksmų struktūra, veikimo programa ir jų efektyvumas, ir kaip individualinė laisvinimo akcija padarytina labiau planinga kolektyvine akcija.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

DR. JONAS ŠLIŪPAS (10)

J. JAKŠTAS

Polemika tarp laikraščių

Kiek kitoks pasidarė "Lietuviškasis Balsas" nuo 1886 m. pradžios, kai Plymouththe pradėjo eiti "Vienybė Lietuvių" (V.L.). Šio laikraščio sumanytojai ir leidėjai buvo du prasi-gyvenę lietuviai -- J. Paukštys ir A. Pajautis. Jie steigė laikraštį pelno tikslais ir iš pat pradžių turėjo kėslus su žlugdyti L.B. Šliūpas, patyręs apie rengiamą laikraštį ir jo tikslus, iš anksto pasisakė prieš jį. Pirmiausia kalbėjo prieš redaktorių Bočauską, lenkuojantį, ir prieš gaivinimą lietuviuose lenkybės, nuo kurio jis stengėsi lietuvių atitraukti. Jokio išpuolio prieš bažnyčią ar kunigus nebuvo. Tik išbėgęs polemikai tarp abiejų savaitraščių, L. B. pradėjo spausdinti prieškuniginius ir prieš bažnytinius pareiškimus. Įsisiubuojančią polemiką dar sutirštino įsimaisęs kun. A. Varnagiris, V.L. 25 nr. paskelbęs dekretą prieš L.B. (1886). Dekreto turinys: "Šliūpo Jonogazietos po vardu Lietuviškasis Balsas pagal mokslo teologų ir katalikiškos bažnyčios skaityti nevalia". Po šios anatemos sekė dar to paties A. Varnagirio prierašas, kur "bedievis" Šliūpas skelbiamas "išskirtas iš draugystės žmogiškos" ir kad jis veikia "lietuvininkų mažatikių dūšias velniui prisipasa-bit". Šis Varnagirio istori-zieviškas, praščiokiškas, demagogiškas puolimas ir dar bažnyčios vardu ženklinio kunigų kovos prieš Šliūpą pradžią. Išsivystė biau-rių, šlykščių žodžių grumtynės L.B. ir V.L. puslapiuose. Vėliau jos tęsėsi tarp vad. Šliūp-tarnių ir kunigų bei jų šalininkų, kryžiokais vadintų. Jos nuodijo Amerikos lietuvių sielas ir ardė vieningumą.

Šliūpas, nepaisydamas prasidėjusio skilimo, ryžosi vis dėlto dideliu žygiui -- apjungti visus Amerikos lietuvių vienoje savišalpinėje organizacijoje. Kas skelbta L.B., tas norėta praktiškai įgyvendinti. Didžiai klydo Šliūpas, kai tikėjosi suburti visus Amerikos lietuvių po savo vadovybe ypač tuo metu, kai aiškėjo du lietuvių frontai, atsispindėję kovoje tarp L.B. ir V.L. Jis neįvertino pakankamai jam priešingų bažnytinio fronto vadovų, kai tikėjosi turėti jų (bažnytinių) organizacijas savo susivienijime. O be jų susivienijimas ano meto sąlygomis nebuvo įmanomas. Stipri, ji paglemžusi lietuvių vienybės mintis neleido jam blaičiai žvelgti į susidariusią padėtį. Tad jis su savo šalininkais ėjo prie užsibrėžto tikslo ir 1886 VIII.15 Shenandoah, Pa., sušauktame susirinkime įsteigė "Susivienijimą lietuvininkų Amerikoje". Priimta graži, pla-

čių užmojų konstitucija, surašyta, be abejo, Šliūpo ir pasirašyta visų 11 seimo delegatų.

Nors šis susivienijimas, beveik nieko nenuveikęs, po dviejų metų turėjo būti ir formaliai palaidotas, tačiau Šliūpai reikia pripažinti negincijama garbė, kad jis su savo Lietuvos mylėtojais pirmas iš kėlė jo steigimo mintį ir bandė įgyvendinti. Jis parodė kelią ir katalikiškam susivienijimui, jo sėkmingam varžovui. Šliūpo vardas neišskiriamas iš abiejų susivienijimų istorijos.

Šliūpas varė toliau lietuvių darbą vis vargdamas su savo L.B. ir sunkiai atlaikydamas konkurenciją su V.L. Lietuvių propagandai panaudojo ir Lietuvos krikšto 500 m. sukaktuves (1886), kai surengė New Yorke jo minėjimą. Šliūpas pasakė didelę kalbą ir dar lenkiškai, kad ir minėjime dalyvavę lenkai galėtų suprasti. Jis, žinoma, aiškino, kiek krikščionybė ir per ją lenkai padarė žalos lietuvių tautai. Minėjimas buvo ne tiek istorinis, kiek politinis propagandinis, taikyta antilenkiškai akcijai. Katalikiškos srovės nedalyvavo minėjime ir net jį smerkė. Bene pirmą kartą tame minėjime pasirodė ir Šliūpo žmona poetė Eglė, paskaičiusi ilgą eilėraščių (lietuvišką) apie Lietuvos krikštą.

Supynęs lietuvių gaivinimą su antilenkiška akcija, Šliūpas parašė ir mažą lenkišką knygutę "Litwini i Polacy" (1887) Joje smerkiama lenkiškos bažnyčios įtaka lietuviams visais amžiais. Knygutėje prasikiša ir jo pasisavintas socializmo mokslas. Pagal jį jis pasmerkė ir Lietuvoje vyravusį lenkų dvarininkų luomą. Jie esą išnaudoję mūsų liaudį taip, kaip dabar kapitalistai darbininkus, nes "buržuazijos vešpatavimas mažai kuo skiriasi nuo šlėktos".

Ir socialistas Šliūpas nenuslinko vis dėlto nuo tautiško kelio. Jam tautybė yra istorinė būtinybė, išplaukianti tiesiog iš žmogiškos laisvės teisės. "Kiekvienas žmogus turi teisę pats tvarkytis; tad ir bendruomenė žmonių vienos kalbos, vienos kilmės, bendrų reikalų negali išsižadėti savų teisių, kurias žmonija turi moraliskai paremti. Iš to samprotavimo Šliūpas daro reikšmingą išvadą: Lietuva nori būti politiškai laisva. Tas Šliūpo pareiškimas -- tai lyg prisipažinimas lenkams, kokio tikslo jis siekia ir kartu atrėmimas lenkų pretenzijų laikyti lietuvių lyg savo tautos priedėliu.

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Tai studentų paruoštas stereo dviejų plokštelių šokių muzikos albumas... Čia jauni grojo, jauni dainavo, jauni žodžius sukūrė. Nebuvo jie nei profesionalai, nei solistai, todėl reikėjo įdėti daug kruopštaus darbo ir daug valandų, skirtų jaunystei, paaukoti bėruošiant šį albumą. Nepamirštant dar to, kad dabartiniai aplinkos vėjai, stumia jaunimą iš vežių. Bet jeigu įdainuoti žodžiai pašauks mus, tai ir bus gražiausia jaunimo dovana mums visiems... Tad ir priimkime tą dovaną nuoširdžiai ir su meile saviems...

Albumo kaina \$8.50.

PLOKŠTELĖS GAUNAMOS PAS PLATINTOJUS:

Chicagoje:

Karvelio krautuvėje, 2501 W. 71 St.
Gradinsko krautuvėje, 2512 W. 47 St.
Brazdžionio krautuvėje, 2646 W. 71 St.
Marquette Delicatessen, 2553 W. 71 St.
Feliksas Daukus, 7159 Maplewood Ave.
Endzelis, 3240 So. Halsted

Clevelande

Dirvoje, 6907 Superior Ave.
Baltic Delicatessen, 677 E. 185 St.

Bostone

Baltic Florist, 502 E. Broadway
Lendraitis Leonas, 450 E. 7 St.

New Yorke

Jack Stukas, 1016 Schliefer Rd., Hillside, N. J.
Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y.

Toronte

J. R. Simanavičius, 175 Parkside Dr.

Detroit

J. Gaižutis, 571 Grixdale

NOW....

on
PASSBOOK SAVINGS

4 ³/₄ %
(per Annum)

5 ¹/₄ % on SAVINGS CERTIFICATES

ST. CLAIR
SAVINGS

6235 ST. CLAIR AVENUE / 431-5670 • 25000 EUCLID AVENUE / 261-1200
26000 LAKE SHORE BLVD. / 731-1200 • 6135 WILSON MILLS ROAD / 449-2900

813 EAST 185TH STREET / 481-7800

KŪRYBA IR MOKSLAS

REZISTENCIJA

R. SPALIS

R. SPALIS

Iš pirmo žvilgsnio atrodytų, kad naujasis R. Spalio romanas "Rezistencija", šiomis dienomis "Vilties" išleistas, yra lygpapildymas prieš ketverius metus pasirodžiusio J. Gliados romano "Agonija": kaip pastarajame rodomos paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos, taip dabar aptariamajame vaizduojama tuoj po to kilusi rezistencija prieš bolševikinę okupaciją. Tačiau tarp abiejų yra be galo didelis skirtumas: jeigu "Agoniją" vadina "nefikciniu romanu", tai "Rezistenciją" fikcijai (vaizduotei) skirta daugiausia vietos.

Kaip ten bebūtų, iš tikrųjų naujasis R. Spalio romanas yra jo paties ankstesnės triologijos tęsinys ("Gatvės berniuko nuotykiai", "Ant ribos", "Alma mater"). Kaip ir "Alma mater" romane, taip ir "Rezistencijoje" dalyvauja trijų pagrindinių Lietuvos studentijos korporacijų atstovai. Ateitininkams čia atstovauja Kęstutis Noreiša, neolitanams Antanas Alėjūnas, varpininkams Petras Ruseckas. Jie ir yra viso romano veiksmo pagrindiniai varikliai kone per visą pirmosios bolševikinės okupacijos metus.

Romano veiksmas prasideda komunistinių kalinių išsilaisvinimu, Lietuvą Raudonajai Armijai užplūdus. Jonas Vaitas (trockininkas!) lieka Norkaičio įmonės direktorium ir buvusios Basanavičiaus vardo gimnazijos politiniu vadovu. Veiksmas ima komplikotis ir intriga didėti, kai Vaito vadovaujamoji įmonė prade-

REZISTENCIJA

NAUJASIS R. SPALIO ROMANAS

da dirbti buvęs neolitanas Alėjūnas, kurio pirma ne negalvojo priimti, o paskum priėmė "atsilygindamas" savo idėjos bendrui viceministriui Jukūnui.

Tolimesnė veiksmo eigoj Noreiša, su Rusecku leidęs pagrindinio spaudą, patenka į NKVD rankas, o Alėjūnas dėl tariamo išdavimo pasitraukia į Vokietiją, kur atlikęs uždavinį, vėl grįžta.

Išėjime pagelbėti jos tėvams, bet lieka tragiškos komiškos būklės: per birželio išvežimus patikina kad jiems nieko neatsitiks, bet po valandos, Jukūnui "parėdžius", atsiduria jau išvežamųjų sunkvežimyje. Pastarajam Vaitas irgi ne lieka "skalkas": pabėgantis į Rusiją, Jukūną išmeta iš automobilio ir palieka "tęsti pagrindinio".

Pagrindinė romano

Rašytojas Romualdas Spalis

Į pagrindinio veikėjo dar ištraukia studentė Irena Paberžytė, kuri ypač daug gelbsti Alėjūnui ir kurios tėvui teisėjui siekiant perbėgti padeda kapitonas Sereika, lyg ir anos trijulės vadovas, nors jo vaidmuo tuo atžvilgiu nėra išryškintas. Ireną myli Alėjūnas, bet jos tėvas pageidautų, kad ji liktų Sereikos. Susidaręs "meilės trikampis" romane nėra plačiau atskleistas.

Taip pat į pagrindinio veikėjo ištraukia abiturientė Nijolė Valaitytė, kurią myli Vaitas ir norėtų už jo lankymą ka-

vertė glūdi jo intriguojančiame pasakojime. Autorius čia gan sumaniai sugeba surasti tiek intriguojančių situacijų, taip sumegzti fabulą, jog atrodo, kad romanas artėja į nuotykių romano kategoriją. Skaitytoją rišti pririša tokios scenos, kaip sprogdinimas Valstybės Teatre, "Liaudies seimui" skelbiant Lietuvą 18-ja (?) socialistine respublika, su didele rizika gyvybei ir saugumui susiję perbėgimai per sieną (Paberžio, Alėjūno), tiesiog virtuoziškas, kartais sunkokai net patikimas, išsilaisvinimas pavojingiausiose situacijose. Eina net iki humoro: antikomunistiniai lapeliai, paties Jukūno teigimu, spausdinami komunistų panosėj (sandėly, kur Vaitas anksčiau spausdino drudžiamąją komunistinę literatūrą), komunisto Vaito bute nuo išvežimų slapstos antikomunistinė Valaitytė ir t.t.

Tačiau toji įvykių ir intrigu gausa neleido autoriui plačiau atskleisti pagrindinio veikėjo charakterio, jų gilesnių vidinių išgyvenimų. Tiesą sakant, dėl tos įvykių gausos ir laiko nebeliko. Taipgi gal būtų pasigėstum rezistentų tampsnio ryšio su visos tautos rezistenciniu sąjūdžiu: atseit, ne vien studentai rezistavo, kaip ir pačiam romane užsimeinama (p. 229). Ten pat

PRISIMENANT KOMPOZITORIŲ JUOZĄ BERTULĮ

MIRĖ 1969 M. RUGSĖJO 13 D. CHICAGOJE

J. ŽILEVIČIUS

ti mokėsi pas K. Diržį, studijavusi Varšuvos konservatorijoje. Poporos metų mokymosi muzikos, baigęs Šiaulių gim-

A.A. J. Bertulis

J. Bertulio veiklą ne lengva laikraščio skiltyse kiek plačiau apibūdinti, nes jis buvo plačios apimties visuomenininkas. Išvardinant jo įvairiose srityse veiklą, susidarytų ištisas tomas, kuriose srityse jis veikė.

Komp. Juozas Bertulis gimė 1893 m. Paudrųvėje (Jonišky). Kilęs iš muzikalių šeimos: senelis Anupras ir tėvas Juozas buvo geri smuikininkai - mėgėjai ir turėjo suorganizuotą apylinkėje po "kapeliją" grojimui vestuvėse, pramogose ir kt. Ir Juozas Bertulis iš mažens buvo įtrauktas į "kapeliją", o 8 metų amžiaus pradėjo giedoti vietiniame bažnytiniame chore. Muzikos mokslo pradžią ir vargonais gro-

trumpai paminimas "aktyvistų frontas" (p.232), bet nieko apie jį daugiau negirdime iki romano pabaigos (p.395).

Autorius daugiausia simpatijų sudėjo studentui Alėjūnui, kuriam leidžia daugiausia nuotykių išgyventi ir tapti herojinu pasiryžėliu, besiveržiantį į rusų dar tebelaikomą Kauną karo pradžioje. Tai ir suprantama: pats autorius dalyvavo to pat studentų organizacijoje. Stud. Noreišos rolę pristabdo kalėjimas ir kankinimai, apie kuriuos tik prabėgom nugirstame. Gal ieškodamas ideologinio kompromiso rezistencijos vardu, autorius švelnino ir išdavimo galimybę: "Noreiša gudriai susigaudė, kad aš pasirošęs suėmimui, atsargus. Taigi lengvai neikiūsiu, žinoma, jei iš viso jis paminėjo mane" (p.313). Blankiausias gal bus išėjęs stud. Ruseckas, kuris kokių ypatingų žygdarbiu nepasižymėjo, bet autorius jam duoda lyg "išpirkimo" rolę: jis per birželio vežimus išvežamas į Sibirą.

Tiek pasakojimas, tiek dialogai gyvi, lengvi. Tačiau vietomis dialoguose tas gyvumas būna dar didesnis, jei autorius savo veikėjams leisti kalbėti ne tokia pat standartinė literatūrinė kalba, kaip pats rašo, ir ypač vengtų neveikiamosios rūšies veiksmažodžių formų pokalbiuose, nes tai veikėjo kalbą daro ne tokią gyvą, bet daugiau statišką.

Reiktų kai ką kalbos ir rašybos atžvilgiu pataisyti (rašoma: su sąmojumi, su liežiuvu, ryšiai nutrukę, paraližuoti ir pan.). Bet gal tai ir korektūros klaidos, kurių knygų palikta apstokai.

Šiaip jau romanas skaitytojų bus mieliai skaitomas ir, reikia manyti, greit išgaudytas. Autoriui beliks pagalvoti apie tetralogijos papildymą. A.Š.

tautų studentų. Meno Akademiją (jai vadovauti jis pakvietė V. Petravičių, o tas iš įvairių tautų susikvietė personalą) ir Baletų studiją, kurios vadovu pakvietė Maskvos Teatro baletmeisterį Froman.

Su choralais pradėjo veikti, viešai pasirodydamas, 1910 Žagarėje, o vėliau įvairiose vietose ir su įvairiais choralais, bažnytiniais, moksleivių, Klaipėdos krašto visuomeniniais, konservatorijos, Muenchens stovyklos, universiteto studentų, vaikų ir t.t. Muenchene varžybose laimėjo pirmą vietą. Ukmergėje surengė dainų šventę, kurioje dalyvavo šeši choralai.

Tryškiuose buvo suorganizuavęs vakarinius kursus, norintiems pasirengti iš 4 gimnazijos klasių kurso. Klaipėdoje organizavo pradž. mokyklų mokytojų trijų metų vasarinius kursus. Pats baigęs Aukštuosius Kūno Kultūros kursus Pailangoje, prie Klaipėdos liet. gimnazijos buvo įsteigęs 3 metų plastinių šokių kursus vaikams. Klaipėdoje buvo surengęs vakarinius sporto kursus suaugusiems. Kompozicijos mokslus gilino pas Frankfurto a./M. konservatorijos prof. Henssberg, dvejus metus laiko.

Sukurta simfonija "Pavasaris", keletas miniatiūrų styginiams kvintetui, operetė su baletu "Abejotinas asmuo", septyni trumpi baletai: Sapnas miške, Išdykusi mergaitė, Pasaka, Aukuras, Drugeliai, Ponia zuikienė, Vargšė DP mergaitė, "Missa Requiem" dviem choralams. Teoriniai darbai: "Muzikos metodika" su priedu - paaiškinimu "Žaidimai", kaip tinkamiausia priemonė muzikos pamokoms vesti. "Muzikos instrumentuotės vadovėlis" su priedu "Matematika, kaip lengviausia priemonė instrumentuoti", "Solfedžio metodika" su priedu "Individualus klausos lavinimas muzikalių ir nemuzikalių mokinių", "Kišeninė, enciklopedinė žodyna", "Muzikos harmonijos metodika", "Žaidimai". Pradžios mokyklai ir vaikų darželiui išleista "Pirmieji skambučiai"

(Nukelta į 6 psl.)

J. Bertulis perduoda Klaipėdos vyrų chorą Steponui Sodeikai 1932 m. vasario 21 d.

Geriausią dovana — naujas R. Spalio romanas REZISTENCIJA

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. R. Spalio romaną "Rezistencija"
Kaina 6 dol.

Mano adresas:
(pavardė ir vardas)

.....
(namo numeris ir gatvė)

.....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

SUAKTYVINKIME KAPITALO TELKIMĄ LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ STATYBAI

Kiek klausimų, labai skirtingų tarpusavyje pasiūlymų, projektų išky-la šeimai perkantis ar statydinantis gyvenamuosius namus! Šia prasme Lietuvių Tautiniai Namai taip pat yra didžiulė šeima, norinti pastatyti pastogę ne tik savo, bet ir plačiosios Chicagos lietuviškosios visuomenės reikalam. Galima tarti, jei ne kiekvieno, tai bent kas penkto šios šeimos nario supratimas apie LTN pastogę, josios paskirtį ir apimtį skiriasi nuo kitų. LTN vieta, rajonas ir daugelis kitų sričių aptariamos ir suprantamos įvairiai. Tą visą įvairumą suderinti, išieškoti geriausias galimybes ir sutelkti didžiausias pastangas bei kapitalą yra pirmoje eilėje LTN valdybos, toliau tarybos ir, pagaliau kiekvieno nario uždavinys.

Ar yra tikslu to viso siekti? Neabejotinai, kad taip turi būti. Bet drauge yra tikra, kad tas aiškinimasis turėtų trukti trumpiausią laiką. Reikia pastebėti ir pasigėrėti, kad jau daug kas yra mūsų susiprasta, daugeliu klausimų jau esame susienodėję, gražiai susitarę.

LTN pradininkams LTN apimtis buvo aiški jau steigimo dienomis. Juk ne atsitiktinai atsirado LTN įstatyme straipsnis, nusakantis tikslą -- ugdyti ir globo-ti lietuvių meną, kultūrą ir amatus... mokslo, labdarybės ir šiaip kultūros uždaviniai. Bendrai įstatyme patys fin-ziniai namai pastatas tėra tik priemonė, prasmingai vedama ir naudojama, sudaranti galimybes aukščiau minėtuo-sius siekimus vykdyti.

Šitaip LTN uždavinius suprantant, berods, steigiamajame susirinkime vienas pradininkų, Inž. E.A. Bartkus, kalbėjo: "Nestatykime mažų namų! Statykime didelis namus, kad ir dalimis".

Antrajame metiniame susirinkime kilo balsų, esą gana lūkuriuoti ir darytis į visas puses, reikią tuojau pat apsispręsti, ar mes siekiame gauti iš Chicagos miesto sklypą Marquette Parke, ar kuriamės LTN jau turimame sklype! Vald. pirm. J. Jurkūnas į tą pasiūlymą pareiškė, kad nereikią skubėti su sprendimu. Pirmiau reikią abu galimus ir, galbūt, dar naujai iškilsiančius ėjimus arčiau panagrinti. Ir štai po išsi-aiškinimų, bendrovės valdyba nutarė, visas pastangas išiegti (išnuo-moti) miesto sklypą, su-stabdyti, nes dabartinėmis sąlygomis to sklypo naudojimas ir statyba jame, vargu gali būti suderinama su LTN už-daviniais.

Priešingai, investavi-mai bendrovės kapitalo į žemės pirkimą yra tiks-lingas ėjimas, todėl nu-tarta tirti galimybes ir, esant joms palankioms, pirktis didesnę plotą žemės.

Pagaliau, valdyba yra nutarusi paruošti LTN projekto eskizus. Projek-tai nerišami su konkre-čia vietoje. Jais norima padėti nariams ir vi-siems LTN besidomin-tiems, susidaryti ryš-kesnį vaizdą, ko siekia LTN, kokia jų vadovy-bės vizija.

Baigiant šią apybrai-žą, norima išakmiai pa-stebėti, kad LTN vadovy-bė yra reikiamai pasta-bi aplinkai ir nesibijo įvairesnių ėjimų, kurie tik gali būti LTN sie-kiams naudingi. Todėl vi-sų ir kiekvieno LTN na-rio pastangos tebūnie kreipiamos į bendradar-biavimą, kooperavimą ir kuo greitesnį kapita-lo sutelkimą, o ne į lai-kymąsi nuosalyje ar už-sikirtimą mažmožiuo-se. Džiaugdamiesi lig-šioline mūsų veiklos dar-na, atminkime ir to-liau, kad LTN uždavinys yra pastatyti didelius lie-tuviškus namus Chicag-oje! Turėdami visiems aiškų LTN vaizdą, leng-viau sutelksime į LTN pastogę didesnę skaičių narių, o turėdami mini-malų LTN pradžiai rei-kalingą kapitalą, pradė-sime pačią namų staty-bą. Tad šis laikotarpis iki metinio LTN narių susirinkimo tebūnie su-aktyvintos akcijos kapi-talui telkti metas.

LTN STATYBOS KLIŪTYS

Tų kliūčių, aišku, gali ma būtų rasti visą eilę. Tačiau pirmu žvilgsniu dažnas tariame pagrin-dine kliūtimi esant rei-kiamo kapitalo neturėji-mą. Giliau padėti verti-nant, pasirodo, kad šio-ji kliūtis nėra pirmoji. Gyvename juk Ameriko-je! Ir, palyginti, mate-rialiniai neblogai laiko-

mės. Ir atitruktai gal-vojanč, tarkime jeigu iš šimto tūkstančių Chi-cagos lietuvių tik kas dvidešimtas talkintų LTN statybą su šimtaine, jau turėtume pusmilijo-nį... Trumpai kalbant, ir skurdesnį lietuvi, tosios šimtinės išmetimas kal-bamam reikalui, jo paties reikalų nesugriau-tų.

Paskirdamas LTN rei-kalui šimtine, donato-rius jokios kitos rizi-kos ar atskomybės ne-prisiima. O savo ruož-tu jis tampa LTN -- lie-tuvių židinio - dali-ninku ir įgyja teisę tar-ti "mūsų namai". Taip pat jis įgyja teisę (ir pa-reiškia!) dalyvauti visuo-se namų reikalų spren-dimuose. Todėl jau LTN organizacijos steigimo laikotarpyje, josios pra-dininkai atmetė kai kurių asmenų pasiūlymus, LTN steigti bendrovės principu. Pradininkų nusistatymas yra aiš-kus -- LTN turi būti pla-čios bazės organizacija, kooperacinė organiza-cija, apjungianti plačią-ją Chicagos ir visų JAV lietuvišką visuomenę.

Taip suprantant LTN prigimtį, pagrindine LTN statybos kliūtimi tektų skaityti, nesuradi-mą magiško žodžio ir sa-kinio, kuriuo būtų įma-noma kiekvienam lietu-viui ir lietuvių kilmės amerikiečiui supranta-mai pasakyti, kur tie LTN bus ir kaip jie iš-rodys savo struktūrą ir naudojimu.

(Nukelta į 7 psl.)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Juozas Bertulis 1924 m. spalio 19 d. Ukmergėje skaitęs paskaitas apie senovės lietuvių dainas. Nuotraukoje grupė paskaitos demon-strantų. Vidury sėdi kanklininkas Puskunigis, Stovi J. Bertulis ir ka-ro invalidai, kanklininkai Daunys, J. Starkus ir A. Eigelis.

KOMP. JUOZAS BERTULIS...

(Atkelta iš 5 psl.)

ir "Lietuvos skambu-čiai", pastarasis ša-piografuotas, 1955 m. Bendradarbiavo spaudoje, rašydamas įvairiais muzikos klausimais ir dažniausia pasirašyda-mas Dėdė Juozas. Surin-ko per 500 liaudies me-lodijų, buvo aktyvus ben-dradarbis renkant J. Žile-vičiaus Muzikologijos ar-chyvui liaudies muzikos instrumentus. Į JAV at-vyko 1950 ir apsigyveno Los Angeles, Cal.

Dėl lėšų stokos J. Ber-tulio daug kūrinių Lietu-voje buvo paties auto-riaus išiešti aplogra-fuojant ir spaustuvėje spausdinant tik viršelį (serija "Tulpių Žaros"). 1956 Dainų Šventės Chi-cagoje dainos konkurse jo daina "Pabusk pasau-li" įvertinta antrąja pre-mija.

1960 m., persikėlęs Chicagon vargoninkavo Aušros Vartų Marijos pa-rapijoje iki mirties. Ša-lia to dirbo lituanistinė-se mokyklose, turėjo sa-vo fortepijono studiją. Anot jo paties pasisaky-mo, kad jis Chicagon per-sikėlęs vien dėl to, kad galėtų lietuvių tarpe pla-čiai pasidaruoti, nes Los Angeles dideli nuo-toliai, sunku kokią veik-lą lietuviuose išvystyti. Tad Chicagoje greit iš-ijungė ne vien muzikos veiklon, bet ir visuome-ninę. Todėl įstojo į 13 organizacijų, tarp kurių Lietuvių Profesorių Draugijon (buvo pakvies-tas), Žurnalistų Sąjun-gon, Mokytojų, Ramovė-nų, Menininkų kluban ir t.t. Daugelyje jų buvo val-

dybose, bet daugiausiai dirbo Lietuvių Muzikolo-gijos Archyve kaipo vi-cekuratorius ir reikalų vedėjas, tačiau paties archyvo tvarkyme visiškai nedalyvavo, net savo muzikologinius ekspo-natus, atneštus archy-vui pasiūlydavau susi-tvarkyti -- pažadais virs-davo. Spaudą turėjo užsi-prenumeravęs sekan-čiai: 10 laikraščių, žur-nalų 11, periodikos 10. Tarpe visų buvo 6 ang-lų kalba. Retas mūsų tarpe intelektualas tu-ri tiek spaudos ateinan-čios į savo pastogę! Sa-vaime suprantama, to-kią krūvą spaudos per-žiūrėti nors paviršuti-niškai, užima begales laiko.

J. Bertulio muzikos kūryba nepaprastai gau-si, pastebėjau 270-tą opu-są ant vieno rankraščio, manau bus surastas ir didesnis numeris. Nema-žai Velionio paties šapi-rografu, savo lėšomis at-spausdinta. Rankraštyje yra likę instrumentali-nės muzikos, vokalinės, mišrios, net keliolika Mišių, naujai pertvarky-tam liturginiam tekstui ir kt. Dėl stokos kūrybo-jės savikritikos ir skubo-tumo pati kūryba kai kur nukentėjo. Apie jo kūry-bą teks rašyti atskirai, kai bus susipažinta su vi-sa J. Bertulio palikta medžiaga.

Nemažai yra rankraš-čiuose likę įvairių ilgės-nių bei trumpesnių straipsnių. Visas muzi-kinis ir šiaip spaudos raštai padovanoti Lietu-vių Muzikologijos Archy-vui, kurie duktors p. Irenos Bray ir sūnaus architekto Aleksandro perduoti archyvu ir še-ši pilni automobiliai dė-žių buvo pervežti. Ten rasta Lietuvių Enciklo-pedija, rašomoji lietu-viška mašinėlė, rekor-deris ir eilė kitokių da-lykų. Už tai Lietuvių Mu-zikologijos Archyvo Ku-ratorija ir organizato-rius J. Žilevičius, reiš-kia virš minėtiems as-menims giliausią padė-ką, kad taip sąžiningai išpildė savo mylimo tė-velio valią.

Išigilinus į J. Bertu-

lio nuveiktus darbus, į idėjas užmačius, atrodo jo asmuo nebuvo chica-giečių tinkamai ir paka-mamai pažintas. Jis buvo užsidaręs kietai savyje lyg austrė, net savo ar-timiesiems neatidaryda-vo savo sumanymų ar nu-matytų planų, išžiūrėda-mas juose užvydo, o gal net ir kokių priešingų veiksmų. Ypatingai tas jautėsi paskutiniais ke-liais metais, gal gyven-i-mo aplinkybės jį prie to privedė, nes ir netyčia kieno nors pasidariusi ne jo naudai menkavertė klaidelė jam pasidaryda-vo dideliu dalyku, dėl ku-rių giliai sielvartauda-vo, naktimis nemiegoda-vo, skųsdavosi sielos kančiomis, ką liudija jo laiškais rašytas LM Ar-chyvui su užrašu atida-ryti tik jam mirus. Pa-vadinatas Testamentum Meum, 10 ir 3 psl. prie-du. Ten jis išlieja pla-čiai ir atvirai savo sie-los skausmus.

Man teko J. Bertulį pažinti nuo 1924 m., kai pradėjau organizuoti pir-mąją Lietuvių Dainų Šventę Kaune (pavadinta Lietuvių diena) jis pir-mas į mano anketą atsi-liepė. Vėliau, Klaipėdos konservatorijoje per 5 metus klausė mano pa-mokų ir kai jį sutikau Amerikoje, buvo labai pasikeitęs iki nebepaži-nimo. Matyti gyvenimas jį tokiu padarė. Kaikada labai atvirai pasisaky-davo apie visus savuo-sius pergyvenimus. Ypa-tingai jis sielojosi pas-akutiniams laikais savo kantatos "Sugrįžimo Giesmė" pastatymu. Vei-kalas didelis, reikalau-jęs suaugusių gero cho-ro, vaikų choro, solistų, deklamacijų ir kai dau-gelis muzikos mokytojų atsiskakė vaikus paruoš-ti, tas įipritrenkė. Ūmai pradėjo jo sveikata šlu-booti, ryškiai pradėjo ro-dytis pamiršimo žymės, kai kada eidamas ar va-žiudamas gatvėkariupa-klysdavo, laike tarny-bos užmigdavo, eidamas ūmai turėdavo pirmą su-tiktą atsirėmimo vietą sustoti, kai kada kojos atsisakydavo veikti pa-gal reikalą -- viena, ku-ri nors koja veikdavo priešingai. Vargonuo-jant koja paspaudus pe-dalą nebeatkeldavo ir pa-našiai. Tą visą jis man nupasakodavo ir ieško-davo medicinoje pagal-bos, bet jos nerasdavo. Taip jis geso palaips-niui, lyg baigianti užges-ti aliejinė lempa. Man belikdavo tik humoris-tiniais posakiais steng-tis nutolinti juodas min-tis.

Muzikologijos Archy-vas įamžins J. Bertulio vardą, stengsis platin-ti jo idėjas ir visada pa-garbiai gerbs jo vardą.

Jo dukrai Irenai Bray ir sūnui Aleksandrui dar kartą didelė padėka, už išpildymą tėvo valios.

foto
V. MAŽELIS

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: SPALVOTA ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN St. — Ridgewood, N. Y. 11237

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

HELP WANTED MALE

ELECTRONICS TECHNICIANS

Product development group requires an electronics technician. Applicants should have two-five years experience and demonstrated capabilities in digital circuit layout, assembly and debugging. Experience related to analog or CCTV circuitry desirable. For interview call or write:

JOSEPH SPRING
(313) 769-6400

ELECTRO-OPTICS CENTER
RADIATION, INC.

P. O. BOX 1084
ANN ARBOR, MICH. 48106

AN EQUAL OPPORTUNITY
EMPLOYER

(100-3)

WANTED EXPERIENCED BEEF BONERS

Federal inspected boning plant in country atmosphere of Grand Rapids needs production boners. Excellent incentive pay of \$4.50 per cattle.

ALSO PICNIC BONERS

3.79 per hour.
Steady work. Good fringe benefits.
Call MR. BRAAM
HERRUD CO.
2000 OAK INDUSTRIAL DRIVE
GRAND RAPIDS, MICH.

(93-102)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos Kalėdų eglutės programa įvyko gruodžio 20. Programą atliko pradžios mokykla, J. Gliaudos "Lietuvaitė" padėklamavo K. Kuprevičiūtė (II skyr.), "Gera širdis" pasaką įscenizavo I-II skyr. "Kalėdų pasaka" savo kūryba paskaitė D. Marcinkevičiūtė (VIII skyr.), L. Žitkevičiaus "Kalėdos" eilėraščių padėklamavo VII skyr. Montażą "Žiemos nuotaika" atliko III-IV skyr. "Kalėdų dovana" rašinėį skaitė V. Valašaitis (VIII skyr.) J. Minelgos "Pas Jėzulį" deklamavo V skyr. J. Minelgos "Kalėdų legenda" paskaitė J. Jogaitė ir N. Kazlaitė (VI skyr.), Vyt. Tamulaičio "Vytuko malda" atliko VIII skyr. moksleiviai. Programa baigta mokyklos kanklių orkestru, kuris atliko "Sveikas Jėzau" ir "Linksmą giesmę", "Siuntė mane motinėle" solo L. Sniečkūtė ir "Liaudies dainų variacija" kvartetas Danutė, Mirga, Raimundas ir Vytautas Bankaičiai. Muzika Alf. Mikulskio. Programą pranešinėjo D. Januškytė, Banionytė ir R. Maželytė. Baigiant programą mokyklos vedėjas Pr. Joga palinkėjo visiems susirinkusiems laimingų Naujųjų Metų.

Po programos moksleiviai pasivažiavo. Šeiminingavo aukštesni o s i o s mokyklos moksleiviai. Vaisių išlaidas padangė tėvų komiteto nariai ir mokyklos vedėjas. Baigiantis programai atvyko Kalėdų Senelis (Vyt. Staškevičius) ir visus mokslivius apdovanojo gražiomis dovanėlėmis.

• Grandinėlės grupė šokėjų su kalėdinėmis giesmėmis ir sveikinimais aplankė eilę lietuviškų šeimų. Daugeliu atveju giesmininkai buvo apdovanojami Grandinėlei skirta auka, už ką visa grupė yra labai dėkinga.

Aplankė visą eilę Lietuviškų kolonijų Grandinėlės šokėjai ir muzikantai kovo 1 d., sekmadienį, 3:00 v. p.p., WHK auditorijoje atliko lietuviškų sceninių šokių programą. Scenoje matysime Clevelande augantį mūsų jaunimą, kuris nuo Bostono iki Chicagos, nuo Toronto-Pittsburgho-Philadelphijos už savo jaunų dienų darbą, ryžtą susilaukė stipraus, nuoširdaus įvertinimo. 2-jų valandų programa apims visą eilę lietuviškų šokių, kurių Grandinėlės savitas atlikimas sudomina ir pagauna tiek patį jauniausią, tiek ir vyresnį žiūrovą.

ga. Atsiprašo, kad su kalėdiniais sveikinimais ne visus suspėjo aplankyti.

• Charles A. Vanik, JAV kongreso atstovas iš Ohio 22 distrikto, praneša, kad vasaros metu norintieji dirbti valstybinėse įstaigose turi jau dabar, ne vėliau vasario 4 d., užpildyti aplikacijas, kurios gaunamos pašto įstaigoje arba kongresmano įstaigoje Clevelande, 107 Old Federal Bldg. Apklašinėjimai kandidatų bus daromi sausio 10, vasario 14 ir kovo 14.

Darbu nėra daug ir tik mažas nuošimtis prašymų galės būti patenkinti.

PARDUODAMAS NAMAS

Naujosios parapijos rajone, prie East 185 gatvės. Šeši puikūs kambariai.

George Knaus, Broker
481-9300

(99-102)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

GRUODŽIO 31 d. Naujųjų Metų sutikimas Naujosios parapijos salėje. Rengia LB I ir II apylinkė.

1970

SAUSIO 4 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Eglutė.

SAUSIO 24 D. Vaidinimas - komedija "Mėlynkraujai" Rengia Vysk. Valančiaus lit. mokyklos tėvų komitetas Šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 7 D. Blynų balius Šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia Pilenų tunto tėvų komitetas.

VASARIO 15 D. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo minėjimas Nauj. parapijos salėje. Rengia ALT Clevelando skyrius.

KOVO 1 D., 3:00 v. p.p., WHK Auditorijoje Grandinėlės šokių spektaklis.

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ 1970 METŲ!

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

THREE CONVENIENT LOCATIONS

798 EAST 185th STREET

Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE

Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE

At Superior — (Near Rapid)

Telephone 681-8100

SUAKTYVINKIME KAPITALO TELKIMĄ...

(Atkelta iš 6 psl.)

LTN valdybos narių ligšioliniai pranešimai ir juos sekusios diskusijos organizacijų susirinkimuose, vald. pirminko J. Jurkūno bei jo talkininkų straipsniai spaudoje, spaudos konferencijos, valdybos laiškai nariams ir bičiuliams, LTN biuletenis ir kitos priemonės, net išskirtinai narių talkininkų naujiems nariams telkti būrelio suorganizavimas, turėjo uždavinį, pasiekti galimai didesnę lietuvių skaičių ir jiems išryškinti LTN siekius.

Ir vistiek, atrodo, kad daugeliui dar ir šiandien LTN vaizdas, uždavinys ir jį vykdyti galimybės liekasi migloti. Nevienas tokių, pilnai viso klausimo nesuvokiančių, asmenų, pradedda daugiau ar mažiau pats kurti namų projektą ir pasijaučia, tarytum, jo atėjimas į LTN narius, nulemtų visą na-

mų reikalą. Bet išžiūrėdamas, kad dabartinė tų namų kūrimo eiga, kitaip klostosi, negu jis suprojektuoja, liekasi nuošalėje... Šitoks apsisprendimas yra keleriopai klaidingas. Pirmia. Niekas vienas nenulems LTN darbų ir uždavinių. Šių namų organizacija savo esme yra kooperatinė. Todėl tik didelė lietuviška talka galėsime siekti savo tikslų. Antra. Savo samprotavimus ir pasiūlymus ne valia pasilaikyti sau, o pačiam atnešiant į LTN narius, atnešti ir savus planus į organizacijos plotmę.

Norint padėti LTN bičiuliams, kuriuos pasiekia mūsų balsas, greičiau apsispręsti, LTN valdyba neseniai yra padariusi nutarimą: a) paruošti padėties apžvalgą ir iki 1970 m. vasario m. bandyti išspręsti LTN vietos klausimą; b) paruošti ir sekantiam visuotinam metiniam susirinkimui (1970 m. kovo m.) patiekti būsimų LTN projekto eskizus.

Vietos parinkimą daug lemia turimas kapitalas, o jis šiuo metu dar toli gražu nepakankamas laisviau klausimą spręsti.

Laukiama, kad tie ėjimai pagreitintų LTN organizavimo kluvinius. Tad šia proga pakartotinai kviečiami visi lietuviai ateiti visokeriopa talka LTN. Atrodo jau būtų laikas, visiems abejojantiems ir linkstantiems "palaukti ir pažiūrėti", teigiamai apsispręsti ir įsijungti į narius. Pasigendantieji dar kokių papildomų davinų apie LTN, prašomi adresuotis bile pas kurį LTN valdybos narį arba į LTN ofisą:

Lithuanian National Hall, Inc. 222 West Adams Street, Suite, 949 Chicago, Illinois 60606 (telef. 263-6547). LTN pirmininkas pasiekiamas: Jonas Jurkūnas, 3259 West 66 Street, Chicago, Ill. 60629 (tel. GR-6-4217), išdininkas -- Stasys Virpša, 2558 West 69th Street, Chicago, Ill. 60629 (tel. 776-7409).

Vaidinimas iš Neringos tunto iškilmingos sueigos įvykusios Clevelande, Nauj. parapijos salėje. Viršuje: tūn, N. Kersnauskaitė su jaunesnėmis skautėmis. Apačioje publika, J. Garlos nuotrauka

DRIVERS NEEDED

Train NOW to drive semi truck, local and over the road. You can earn over \$4.00 per hour, after short training. For interview and application, call 216 — 842-5444, or write Safety Dept. Nationwide Systems, Inc., 1/2 Dohrn Terminal Building, 3832 Ridge Rd., Cleveland, Ohio 44144.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

HELP WANTED

FACTORY WORKERS

No experience necessary.

APPLY IN PERSON

VIKING CAULKING GUN CO.

4518 Lakeside Ave.
(96-2)

Wishing You A
Merry Christmas

AND A

HAPPY NEW YEAR

KILLEN-KAUCNIK INSURANCE

580 East 200th St. Cleveland, Ohio 44119
Bus. 481-1042

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dirva dėl Naujųjų Metų šventės sausio 2 d. neįeis. Sekantis numeris išeis trečiadienį, sausio 7 d.

• Svetimšaliai, neturintieji dar JAV pilietybės, sausio mėnesio bėgyje turi atlikti registraciją, užpildydami pašto įstaigoje gaunamas specialias registracijos korteles.

Neužsiregistravę gali būti smarkiai baudžiami. Partartina neatidėti ir tuoj pat pirmomis sausio dienomis atlikti šią prievolę — užsiregistruoti.

• Dr. Jokūbo J. Stuko pastangomis jau keleri metai per Seton Hall Universiteto, New Jersey, radijo stotį WSOU-FM kiekvieną pirmadienį nuo 8:05 iki 9 val. vak. su anglų kalba paaiškinimais transliuojama lietuvių dainos ir muzika. Valandėlė pavadinta "The Music of Lithuania".

• Antano Mažeikos ir Gabriėliaus Mirono dėka prieš pusmetį pradėtos anglų kalba transliacijos iš EIBF-FM radijo stoties, Benson East - Jenkintown, Pennsylvania. Šioji valandėlė, pavadinta VOICE OF THE AMBER COAST, ap-

ima ne tik lietuvių, bet ir kitų Baltijos kraštų klausimus ir perduodama kas sekmdienį nuo 4 iki 4:30 val. popiet.

AUKOS DIRVAI

Prenumeratą pratęsdami ir kitokiom progom Dirvai aukas atsiuntė:

M. Klimas, Brockton	2,00
S. Mickus, Medinah	5,00
K. Česna, Worcester	2,00
P. Šluteris, Waukegan	2,00
A. Vilėniškis, Corchester	2,00
P. Simols, Chicago	2,00
L. Naglius, Chicago	2,00
K. Rožanskas, Chicago	7,00
A. Burkinas, St. Charles ..	2,00
Ramovė Rochesterje	3,00
J. Paknis, Kearny	10,00
J. Brazis, Cleveland	2,00
P. Bielskus, Brooklyn	2,00
P. Štepetis, Elizabeth	2,00
P. Drabišius, Cleveland	2,00
J. Krivis, Rochester	2,00
K. Miškinis, Rochester	2,00
H. Šiaurys, Toronto	7,00
R. Veitas, N. Quincy	4,00
O. Tamulevičienė, Chicago ..	5,00
J. Agurkis, Omaha	2,00
M. Dausa, Islington	2,00
A. Bliudžius, Detroit	5,00
A. Mikoliūnas, Cleveland ..	2,00
J. Matulevičius, Worcester ..	5,00
V. Kazlauskas, Toronto	2,00
J. Dačys, Dorchester	2,00
T. Žinraitis, Washington ..	3,00
M. Karaša, Baltimore	2,00
B. Keturakis, Milwaukee ..	5,00
J. Gudauskis, Chicago	2,00

Clevelando Grandinėle balandžio 4 d. šoks New Yorke.

VAIZGANTO GIMINAITĖ ATVYKO Į JAV

Alicija Tumaitė, gimusi Kaune, yra mūsų rašytojo Tumo-Vaižganto brolio sūnaus duktė. Turėdama savo motinos broį Lenkijoje, ji ten persikėlė ir Varšuvoje baigė universitetą — moderniųjų kalbų fakultetą. Gavus Lenkijos pilietybę, jai buvo nesunku gauti vizą atvykti į JAV. Prieš 4 mėnesius čia atvykus, ji gavo kvietimą dėstyti Colorado Universitete moderniųjų kalbų slavistiką — literatūrą ir kalbas. Tumaitė tuo pačiu metu pati ruošia daktarą iš literatūros.

Būdama Lenkijoje priklausė prie Varšuvos lietuvių kolonijos klubo, dalyvaudama jo kultūrinėje veikloje. Varšuvos lietuvių laikraštį teko matyti Tumaitės atvaizdą (liet. tautiniuose drabužiuose) paminint ją kaip liet. tautinių šokių dalyvę ir kitais atvejais.

Colorados lietuviai džiaugiasi A. Tumaitės atvykimu ir linki jai pasisekimo jos darbe. Jos adresas: Miss Alicia Tumas, Modern Language Dept., McKenna Bld., University of Colorado, Boulder, Colo. 80302.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidentas Povilas Dargis dalyvavo ALT konferencijoje Chicagoje ir pirmininkavo pirmajai sesijai. Nuotraukoje šalia sėdi ALT pirmininkas inž. E. Bartkus. Ta pačia proga P. Dargis Chicagoje dalyvavo vietos SLA kuopų susirinkimuose ir tarėsi su SLA pareigūnais ateities klausimais.

Maskva vėl puola lietuviškas radijo programas

Sovietų spaudoje -- ir nebe pirmą kartą -- skelbiami pikti atsiliepimai bei puolimai prieš Vakarų radijo siųstuvų, ypač Europoje, laidas, skiriamas Lietuvos gyventojams. Rusų laikraščiai jau daugelį kartų piktinosi Vatikano, Romos ir, savo metu, ir Madrido radijo pranešimais, skirtais Lietuvai.

Savaitinis Sovietų S-gos Rašytojų Draugijos organas Literaturnaja Gazeta paskelbė straipsnį kuriame visu smarkumu užpuolamos Vatikano radio programos lietuvių kalba. Pagal sovietų savaitraštį, "istorinių faktų falsifikavime" Vatikano radijas niekuo nesiskiria nuo ki-

tų prieškomunistinių balsų, kurie kasdien skamba pasauly.

Kad Maskvos savaitraštis nepatenkintas Vatikano radijo programom lietuvių kalba -- suprantama, nes tos radijo programos Lietuvoje plačiai klausomos.

Kas sovietiniams laikraštininkams ypatingai nepatinka, yra tai, kad, jų žodžiais kalbant, "Vatikano radijo propagandininkai plačiai naudoja si antikomunistinę medžiagą, paskelbta lietuvių išeivių tautinėje spaudoje".

Štai ką Literaturnaja Gazeta teigia: "Vatikano radijo ryšys su sovietinės Lietuvos priešais yra neginčijamas faktas... "Savo straipsnį

sovietų Rašytojų s-gos organas baigia tokiu tvirtinimu: "Visa ši veikla yra priešinga oficialių Vatikano pareiškimų dvasiai" ir čia pat priduria: "Lietuva yra suvereni socialistinė respublika, kurios atžvilgiu turėtų būti respektuojami pagrindiniai tarptautiniai dėsni..."

Pastarieji žodžiai, skiriami, iš dalies užsieniečiui, ne tik jam, bet ir eiliniam skaitytojui Sovietijoje tegalės sukelti ne tik nusistebėjimą, bet ir ironišką šypsni.

Lietuva -- suvereni valstybė? Bet juk ji sovietų paversta sudėtine Sovietų S-gos dalimi, jos įstaigos pavaldžios Maskvai, dauguma žinybų joje tvarkoma Maskvos, Lietuva neturi nei savo kariuomenės, savarakiškos užsienio politikos, nei savo valiutos ir ... ji suvereni?

Maskvinis savaitraštis dabar reikalauja, kad "suvereninės Lietuvos" atžvilgiu būtų pagerbiami tarptautinės teisės dėsni... Vėl nepaprastas išdūlumas. Taip, Lietuva, ligi 1940 m. birželio mėn. buvo suvereni valstybė, tačiau ne kas kitas, kaip sovietai grubiai pažeidė visus pagrindinius tarptautinės teisės dėsnius, tą kraštą okupavę bei jį paverstę sudėtine Sovietų Sąjungos dalimi.

Pagaliau, jei Maskvos Rašytojų organas taip uoliai gina "suvereninės" respublikos Lietuvos reikalus ir teikia patarimus vakariečiams, tai ar jis ir, aišku, pats Kremlius, neatskleidžia tikrovės, būtent, kad jie Lietuvos ne laiko jokia suveranine valstybe?

(ELTA)

DETROIT

• Elena Vizgirdienė, gyvenanti Detroite, Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga sveikindama savo artimuosius ir pažįstamus, paskyrė 50 dol. auką Lietuvių žurnalistų Sąjungos Savišalpos Fondui.

• Broliai Bacevičiai, "Aido" įmonės savininkai, laimėję Lietuvių Namų Draugijos surengtame baliuje televizijos aparatą arba 150 dolerių, laimėtojus pinigų padovanojo Lietuvių Namams.

HELP WANTED MALE

MODEL MAKERS FOR R & D

Building of prototypes to engineer's prints and sketches. Salary position in engineering department. All salary, ringe benefits plus overtime. Steady employment.

Sparton Electronics Division

2400 E. Ganson St.
Jackson, Michigan
Phone collect 517-784-9131
An Equal Opportunity Employer (101-2)

WANTED EXPERIENCED
LATHE OPERATORS
SMALL MILLS & SMALL DRILL
PRESS OPERATORS
ALSO
DRAFTSMEN
LAYOUT MEN

Offering 9 paid holidays, paid Blue Cross, \$4,000 life insurance, sick and accident benefits, liberal vacation plan.

SUTTER PRODUCTS CO.
407 HADLEY HOLLY, MICH.
(96-4)

Visus mielus draugus ir pacientus

KALEDŲ ŠVENČIŲ

ir

1970 METŲ PROGA

nuoširdžiai sveikiname, linkėdami sėkmės ir visokeriopos laimės.

Dr. Vaclovas Paprockas
ir
žmona

LAISVĖS ŽIBURIO RADIO KLUBAS
rengia

TRADICINIŲ NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMĄ

gruodžio 31 dieną, 9 val. vakaro
puikioje ir modernioje salėje —

SAIEVA'S HALL

260 KNICKERBOCKER AVE., BROOKLYN, N. Y.

Linksmos dainos — Kupletai — Skrajojantis paštas.

Linksmi ir romantiški šokiai grojant šauniam
J. KAZLO orkestrui.

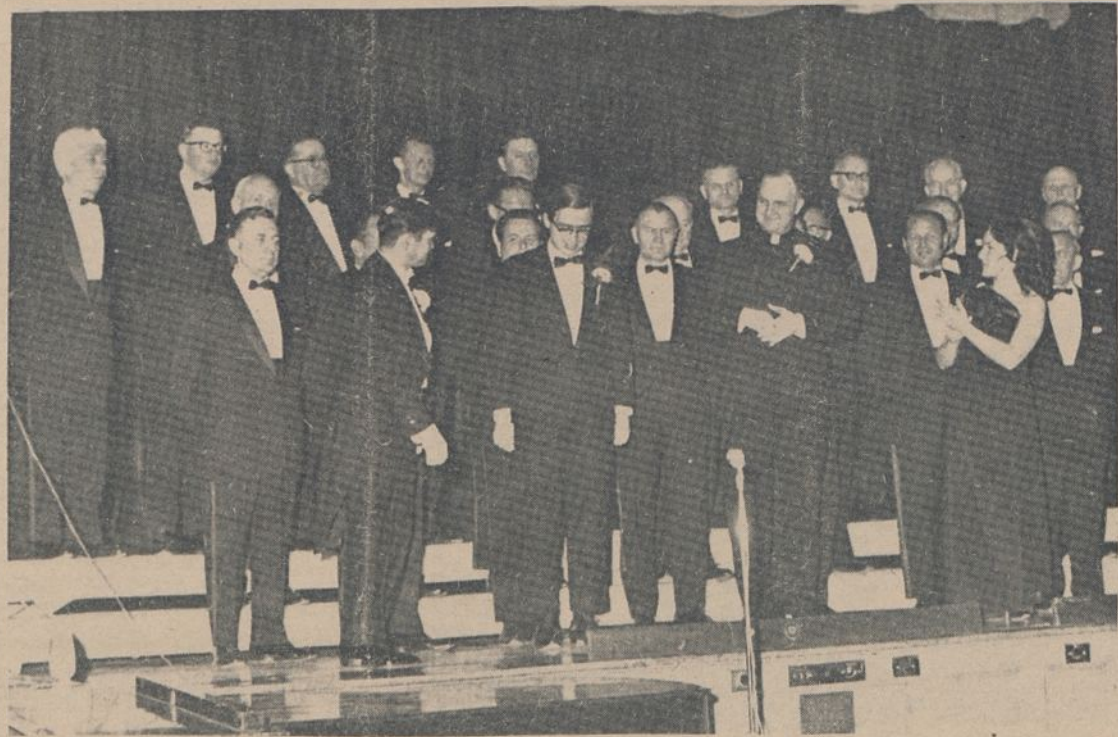
Karšta vakarienė, degtinė, šampanas kiekvienam
stalui.

Priedas: kepuraitės ir įvairūs barškučiai.

Įėjimo kaina: \$14.00; jaunimui iki 18 metų amžiaus
— \$9.00.

Rezervuokite stalus iš anksto 10 žmonių grupei arba pavienes vietas pas: J. Andriušį — Real Estate, 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421. Tel. VI 7-4477; LITAS Travel Service — 94-10 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421. Tel. 847-5522; V. Padvarietį — 88-40 127th St., Richmond Hill, N. Y. 11418. Tel. 847-5619; J. Poderį — 111-19 117th St., Richmond Hill, N. Y. 11419. Tel. MI 1-1772; D. Volosenko — 80-69 90th Ave., Woodhaven, N. Y. 11421. Tel. 642-2213; I. Vilgaliene — 36 Hicks La., Great Neck, N. Y. 11024. Tel. (516) HU 2-6684; B. Maciauskienę — 429 Highland Ave., Kearny, N. J. 07032. Tel. (201) 998-6797.

Prie įėjimo perkant bilietus visi moka po \$15.00.

New Yorke prieš šventes buvo suruostas religinis koncertas kurį išpildė New Yorke vyrų choras, vadovaujamas V. Strolis, ir solistai Daiva Mongirdaitė ir kun. Vincas Valkavičius.